

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Stev. 20.

V Ljubljani, dne 14. maja 1908.

Leto XXI.

Vollna reforma na Kranjskem zagotovljena.

Slovenski kmet bo odločeval v kranjski deželi.

V soboto, dne 9. t. m. se je sešel pod predsedstvom dežel. poslanca dr. J. Ev. Kreka odsek za volivno reformo. Poročal je deželni odbornik dr. Ivan Šusteršič. Navzoča sta bila poleg vseh članov odseka tudi deželni predsednik baron Švarc in deželni glavar Šuklje. — Dolgo časa se je vršila seja. Vsaka stranka je branila svoje stališče. Slednjič se je vendar pozno popoldne doseglo sporazumljenje vseh treh strank. Soglasno so sklenile S. L. S., liberalna in nemška to-le:

1. Sprejme se načrt izpremembe volivnega reda in deželnega reda, kakor ga je predložil referent, s sledečimi spremembami:

§ 5. volivnega reda se spremeni tako, da dobi Ljubljana v obstoječi mestni skupini namesto dveh mandatorov štiri. Za te štiri mandate je Ljubljano razdeliti v dva, po davčni obveznosti in po številu prebivalstva kolikor mogoče enako razdeljena volivna okraja, katerih vsak voli po dva poslanca. Prepuščeno je narodno-napredni, da stavi predlog glede te porazdelitve in ga naznani referentu. Sorazmerno s to spremembo je spremeniti tudi deželni red.

2. § 7 a) volivnega reda se spremeni tako, da od enajst mandatorov splošne kurije dobi enega mestna občina ljubljanska, drugih deset pa je porazdeliti na ostalo deželo terorijalno in je prepuščeno Slovenski Ljudski Stranki staviti svoje predloge glede te porazdelitve.

3. za kompletorično volitev dveh novih poslancev ljubljanskih in cenzus-ku-

riji bo veljala še cela Ljubljana kot en sam volivni okraj.

4. V mestni skupini se nadalje spremeni to, da v bodoče mesto Kočevje voli samo svojega poslanca, trg Ribnica se pa priklopi volivnemu okraju ostalih dolenskih mest in trgov (Novomesto, Višnja-gora itd.)

Razun tega so se soglasno sprejeli tudi še pogoji nemške stranke in sicer, da je izprememba novega volivnega in deželnega reda mogoča le ob navzočnosti najmanj 42 članov deželnega zbora, ki odločujejo le s tričetrtinsko večino.

Določbe poslovnika za deželni zbor in deželni odbor, ki se ne strinjajo s to novo postavo, se s tem ukinejo. — To so predlogi vseh treh strank, katere bo moral potrditi deželni zbor, ki se snide za nekaj dni v juniju, da reši volivno reformo. Sedaj je konec obstrukcije in doba koristnega dela za našo deželo se pričinja. S. L. S. bo štela po novi volivni reformi, ako ji ostanejo zvesti njeni volivci, 27 poslancev s knezoškofom. Imela bo večino nad liberalci in Nemci. S tem bo spolnjena želja S. L. S., ki je vedno delala na to, da v kranjski deželi odločuje kmet. Z volivno reformo dobi slovenski kmet odločilno besedo v deželi. S tega stališča moramo pozdraviti volivno reformo.

Liberalna stranka bo najbrže štela 12, Nemci pa 11 poslancev. Vseh bo 50. S slovenskega stališča je ta reforma velik uspeh, ker se pomnoži število slovenskih poslancev.

Ob zaključku se je najprej oglašil k besedi deželni predsednik baron Švarc, povdarjajoč velikanski pomen dosežene sprave, zahvaljujoč se vsem, ki so sodelovali pri tem, da se je dosegel srečni uspeh, ki bo v blagor celi deželi.

G. deželni glavar se je pridružil besedam deželnega predsednika, povdarjajoč, da je danes zgodovinsko važen dan za de-

želo, ki tako nujno potrebuje stvarnega dela v deželnem zboru in izraža nado, da bo soglasje, ki se je danes pokazalo, ostalo tudi nadalje.

Dr. Šusteršič se je kot poročevalec zahvalil vladi in vsem strankam, povdarjajoč, da je v skupni namen vsaka stranka nekaj žrtvovala in da bo predlog, ki ga bo stavil odsek v deželnem zboru, delo in za-slug vseh strank.

Dr. Tavčar smatra za svojo prijetno dolžnost, zahvaljevati se predvsem v imenu svoje stranke načelniku odseka dr. J. E. Kreku, ki je s svojim mirnim nastopom in simpatičnim vodstvom razprav veliko pripomogel do srečnega uspeha. Istotako se zahvaljuje referentu, povdarjajoč osobito njegovo lojalno delovanje, ki je privedlo do srečne izvršitve započetega dela.

Ekscelenca baron Schwegel se pridružuje v imenu svoje stranke, zahvali načelniku, referentu in vladi, izražujoč svoje veselje, da se je delo posrečilo.

Ko se je bil podpisal zapisnik o dovršeni spravi, so se člani odseka razšli v zavesti, da je bil to res zgodovinski dan in da so dovršili delo, ki pomenja porođ nove dobe za vojvodino Kranjsko.

Ljudski sovražniki.

»Koga smatrate za največjega in najhujšega sovražnika ljudstva?«

To vprašanje je stavilo pred tedni uredništvo zelo razširjenega in izvrstnega krščanskega lista na Dunaju »Reichspost«. — Razpisalo je tudi nagrado, sestoječo iz dveh krasnih slik in ene knjige za tri najboljše odgovore na stavljeno vprašanje, kateri odgovori pa niso smeli obsegati več ko 50 besed. V prav kratkem

času je dospelo 1142 odgovorov. Posebna komisija, sestavljena v svrlo, da pretehta in presodi odgovore, je enoglasno prisodila nagrado trem sledečim odgovorom, ki jih je spoznala za najboljše in kateri so tudi v resnici najboljši.

Ti trije odgovori se glase v prevodu:

1. »Najhujši in največji ljudski sovražnik je podkupljen, nenraven judovsko-liberalni tisk, t. j. časniki in knjige, ki jih izdajajo judje bodisi nekrščeni in krščeni, kajti ta je poglavitni vzrok in največ kriv, da je brezštevilno drugih ljudskih sovražnikov in škodljivcev, ker ne-le podpira njih sramotno, gnusno in protiversko počenje, nego tudi mami, bega in slepi ubogo, nerazsodno ljudstvo, da ne upozna teh svojih sovražnikov in njihovega zločinskega dejanja.«

2. »Brezvesten učitelj, kateri z besedo in vzgledom vero zaničuje in smeši ter jo tako v otroških srcih maha in slabi in počasi iz njih ruje, ta je največji in najhujši ljudski sovražnik. Vzemite priprostemu delavskemu ljudstvu njegovega Boga in njegovo vero, vzeli ste mu vse. S čim mu nadomestite to izgubo.« (Tako je odgovorila nadučiteljica Marija Erkan.)

3. »Največji in najhujši ljudski sovražnik je alkohol. On vodi človeka od pijančevanja k lenobi, kajti pijancu se ne ljubi delati, in dosledno ga peha v revščino in nezadovoljnost. Alkohol stori, da postane človek nesposoben za gospodarjenje, nezmožen dobro hoteti in zlemu se vstavljati, ter povzroči njegov npravni, dušni in telesni propad in pogubo.«

Izmed drugih odgovorov hočem navesti le nekatere imenitnejše:

»Najhujši sovražniki naroda in ljudstva so slabi časniki. Dajte mi tisk in v enem letu bom pridobil svet, je rekel nekdaš sloveči angleški državnik. Zato: Proč s slabimi, brezverskimi časniki. Podpirajmo in razširjajmo dobre katoliške časnike in knjige, in tudi naša domovina bo v enem letu pridobljena za dobro stvar.« (Gospa Berganer.)

»Učinki slabih časnikov in spisov se morejo primerjati najnevarnejšim bacilom: kakor bacili počasi, a gotovo povzročijo telesno smrt, tako slabo berilo gotovo povzroči dušni in npravni pogin.« — (Gospodična H. Jelinek.)

Priprosti delavec, Jos. Nevoral, navaja znan izrek juda Montefiore in pravi:

»Ako ne uničimo svojega najgroznejšega sovražnika, t. j. protikršćanskih časnikov, ni za krščansko ljudstvo duhovnega, npravnega in gospodarskega prerojenja in rešitve.«

Kratko in jedrnato piše Leon Mader:

»Judovsko-liberalno-demokratiški tisk širi nemoralnost, oduševstvo, svobodno misel, umazanost: torej je največji ljudski sovražnik. Ven ž njim iz kršč. družin!«

Prav primerno odgovarja Mayer:

»Največji sovražnik naroda so brezvestni liberalni časniki, ki zastrupljajo ljudstvo in mu ropajo zadovoljnost in blagostanje. Ti liberalni časniki živijo od verskega in narodnega združajstva in podpirajo socialno demokracijo.«

Razun navedenih imenujejo nekateri odgovori kot največje ljudske sovražnike

še druga zla. Tako n. pr. imenuje Zagorski največje ljudske sovražnike jude, liberalce in socialne demokrate, ker netijo med ljudstvom narodni in verski prepir. Grof Logothetti piše:

»Vsaka strašljiva vlada, katera v krščansko-katoliški državi vse dovoli in dopusti in s tem daje potuho državi nevarnim življenjem, mesto da bi jih takoj zatrla, podpira najhujšega ljudskega sovražnika, ker le soč. demokracija je poguba za družino, državo, vladarja in vero.«

Prof. Jäger: »Največji ljudski sovražnik je mlačnost in nebriznost krščanskega ljudstva, kar se tiče njegove lastne usode.«

Tudi nevednost, lažljivost, neumnost, prostozidarstvo, svobodno ali brezversko šolo in slabo odgojo navajajo mnogi odgovori kot največjega sovražnika ljudstva.

Skoro polovica vseh onih 1142 odgovorov proglašja slab tisk, slabe, brezverske, umazane časnike in knjige za največjega in najhujšega sovražnika naroda. Prav veliko število pa obsoja kot največjega ljudskega sovražnika tistega, ki bi moral biti po svojem stanu velik ljudski dobitnik, namreč slabega, brezvestnega in brezbožnega učitelja, ker tak je zapegljivec in pohujšljivec mladine, na kateri svet stoji. Ne manj odgovorov se izreka zoper alkohol in pijančevanje kot najhujšega sovražnika naroda. Ti odgovori so došli od ljudi nairazličnejših stanov, zlasti duhovskega, učiteljskega, proforskega in zdravniškega, in obojega spola, od mladih in starih. Lahko torej rečemo: Glas ljudstva, glas božji, in po tem glasu so največji ljudski sovražniki: Slabi časniki, slabi učitelji in alkohol (pijančevanje).

Kateri izmed teh treh sovražnikov je najhujši in najbolj škoduje našemu slovenskemu narodu? Naše prepričanje, in tako sodi brez dvoma še mnogo drugih, je tole: Slabi, brezverski časniki in knjige pokvarijo učitelje — že dijake na učiteljišču in srednjih šolah — pokvarjen in slab učitelj, razun da s svojim zgledom in z besedo pohujšuje mladino v šoli, pridiguje še evangelij, zajeti iz brezverskih liberalnih in demokratskih časnikov in knjig, po krčmah in žganjarnah, ljudstvo, zlasti pa mlajši moške in mladeniči in celo otroci, prihajajo poslušati, priložnost dela tatu, kmalu mu bolj omili krčma ko domača hiša in pijača bolj ko delo. — Menimo, da se ne motimo. Korenina vsega hudega je slab tisk, slabi časniki in knjige. Ako hočemo zatreti druga dva sovražnika našega naroda, moramo poruvati korenino, moramo odpraviti slab tisk, brezverske liberalne in socialno-demokratske časnike in knjige ter jih nadomestiti z dobrimi krščanskimi listi in knjigami. — Edino tako je mogoče rešiti naš slovenski narod moralnega in gospodarskega propada.

(Po »Zarja«.)

Političen pregled.

VOJAŠKE OLAJŠAVE.

Ministrski predsednik baron Beck je v četrtkovni seji državnega zbora obljubil sledeče vojaške olajšave vojaške službe:

1. Ako parlament dovoli 4920 več novincev za deželno brambo, bode vojna uprava po drugem službenem letu odpustila iz službe najmanj 500 brambovcev. Upanje pa je, da jih sčasoma odpuste 1500 do 2000. Iz kmečkega stališča moramo mi zahtevati, da so pred časom odpušeni kmečki sinovi.

2. Važnejša je obljuba, da dobe sploh pri pečih kmečki sinovi že letos po tri tedne dopusta ob žetvi in košnji. — Ker pa se to poljsko delo razteza najmanj na štiri tedne, zahtevamo vsako leto štiri tedne.

3. Doslej je vojna uprava tudi za deželno brambo kupovala žito na Ogrskem in v Avstriji. V bodoče bode avstrijska uprava za svojo deželno brambo kupovala živila le v Avstriji. Mi pa moramo še zahtevati, da uprava kupuje živila brez prekupcev neposredno pri kmetih, obrtnikih ali zadrugah.

4. Vlada je predložila načrt zakona, po katerem bodo revne družine dobivale podporo, ko so njihovi reditelji poklicani k orožnim vajam. Povprek štejejo pet milijonov 600 tisoč dni za orožne vaje. Najmanj tri milijone za orožne vaje bode odškodovanih vsaj po eno krono, ker pa so na Kranjskem delavci posebno dragi, je upanje, da bode znašala odškodnina 1 K 40 h do 1 K 80 h na dan. Skupni stroški bi znašali 3 do 4 milijone.

5. Pripravlja se načrt, da bodo v vojaški službi poškodovani in za delo nezmožni dobivali primerno pokojnino. Stroški okoli dva milijona na leto.

6. Dve zadnji prožni vaji, v deželni brambi se popolnoma opustite; obenem se sploh olajšajo skupne orožne vaje za štiri tedne, kar bo koristilo na leto 40 tisoč vojakom.

Mi pa zahtevamo, da se opustijo orožni vaji ne le brambovcem, ampak tudi onim vojakom, ki iz stalne armade za dve leti prestopijo v deželno brambo. Na vsak način, ako se vse to izpelje, kar je obljubil baron Beck, bo s tem našemu kmetu precej pomagano.

NEMŠKI CESAR NA DUNAJU. — CESARJEV JUBILEJ.

V četrtek dopoldne se je pripeljal nemški cesar iz Pulja skozi Ljubljano in Celje v Mödling. Tu ga je čakal naš cesar Franc Jožef, nakar sta se oba odpeljala v Schönbrunn. Na čelu vseh nemških knezov je tu nemški cesar našemu častital za 60letnico vladanja. Povdarjal je, da je bil on vzgled vsem nemškim knezom, razodeval je veselje, da ima takega zaveznika in ga slavil pot zaščitnika miru. Avstrijski cesar mu je nato prav tako iskreno odgovoril, povdarjajoč, da črpa svojo moč iz ljubezni in udanosti narodov, ki jih vlada. Tudi on se je dotaknil avstrijskega zavezništva z Nemčijo in omenil, da zasleduje ta zaveza le mirovne cilje. Izrazil je nado, da bo ta izpolnjevala svojo mirovno nalogo tudi v bodoče. — To povdarjanje miru je napravilo v vseh krogih zelo ugoden vtis. Cesar Viljem se je pogovarjal tudi z dunajskim županom dr. Luegerjem

in z avstrijskimi in ogrskim ministrskim predsednikom.

Poroča se tudi, da bodo prišli balkanski knezi in vladarji drug za drugim cesarju Francu Jožefu častit na jubileju. Prvi pride kralj Jurij grški koncem maja ali začetkom junija, potem kralj Karol rumunski in knez Ferdinand bolgarski, ki se tudi meseca junija podasta na Dunaj. Knez Nikola črnogorski pošlje najbrž prestolonaslednika Danila. Sultan Abdul Hamid pošlje na Dunaj posebno odposlanstvo, na čelu mu Turkan paša.

LETOŠNJE VELIKE VOJAŠKE VAJE.

Letošnje cesarske vaje se bodo vršile na zapadnem Ogrskem. Udeležo se jih bodo dimpeštanski, požunski in zagrebški armadni zbor. Končale se bodo približno 18. septembra. V ostalih armadnih zborih bodo končali vojaško izobraževalno delo v vajah divizija proti diviziji. Vaje bodo izvedene na vojni podoben način. Zato bodo tudi počivale in se zavarovale čete kakor v vojski. Gledalo se bo na presenečenja po zasedah, nepričakovanih napadih, na nočne manevre. Vojakom se pride biceriklisti, motorji, avtomobili. Brzjav, telefon in optična znamenja bodo uporabljali v največji meri med maršom, ponoči in v nekrvavi bitki. Tudi zrakoplove bodo rabili. Vsa skrb se bo obračala na zdravje in na preskrbo vojaštva. Za posebne uspehe patrolj se razpišejo denarne nagrade.

PO SMRTI MINISTRA PEŠKE.

Ob velikanski udeležbi so pokopali 4. t. mes. rajnega nemškega ministra-krajana Peško. Ob odprti rakvi je govorilo devet govornikov. Pogreba se je udeležil tudi ministrski predsednik Beck.

Pogajanja o imenovanju Peškovega naslednika in o političnem položaju so se vršila celo med vožnjo k Peškovega pogrebu v Abtsdorf. Nemška napredna, nemška agrarna stranka in člani nemško-narodne zveze so se izrekli za Pradeja. To se je tudi res zgodilo. Cesar je že podpisal imenovanje Pradejevo ministrom. — Pradejev vstop v ministrstvo pa pomenja tudi, da se je doseglo popolno sporazumevanje med Nemci in Beckom.

PRIKLOPLJENJE BOSNE K AVSTRIJI.

Znano je, da Bosna ne pripada k Avstriji, kakor n. pr. Kranjska, ampak da je samo v njeni upravi. Sedaj so pa napočili za Bosno kritični in usodepolni časi. Postavilo se je zopet na dnevni red vprašanje, kaj, če bi se priklopila Bosna Avstriji. Obisk Bülowa v Italiji in Aehrenthala v Budimpešti sta imela oba eden in isti namen: prvi je imel za pridružitve pridobiti Italijo, drugi Ogrce. Zdi se, da sta oba dosegla svoj cilj. Le glede na način priklopite so mnenja seveda zelo različna. Ogrska zahteva, da se Bosna in Hercegovina združita s Hrvaško, Slavonsko in Dalmacijo in tako tvorita del ogrske kronske. Avstrija želi, da se Bosna priklopi Dalmaciji in z njo vred pošlje zastopnike v državni zbor. Je pa še tretja misel:

Bosna in Dalmacija naj tvorita posebno državno ozemlje, ki bo v istem razmerju do Avstro-Ogrske, kakor Alzacija-Lotaringija nasproti nemški zvezni državi. Na vsak način se pripravlja v Bosni usodni preobrat.

OGRSKA VOLIVNA REFORMA.

Minister Andrassi je menda volivno reformo že izdelal in jo še ta mesec predloži cesarju. Volivna pravica bo pluralna in javna. Neobhodni pogoj za vsakega volivca je znanje mažarsčine ustno in v pisavi. Baje bo po tem načrtu ljudska stranka izgubila dve tretjini svojih okrajev in bo v slučaju, da se Andrassijev načrt izvede, izstopila iz koalicije. »Volivna reforma« določa prav za prav tri volivne pravice: prvo bodo imeli vsi državljani, ki znajo mažarsko govoriti in pisati, drugo vsi, ki plačujejo vsaj 10 kron davka, tretjo pa vsi nekoliko bolj izobraženi.

DELEGACIJE.

Med Ogri in med krščanskimi socialci zajedno z desnico gosposke zbornice obstoja glede na delegacije prepir. Prvi zahtevajo, da se delegaciji skličeta šele septembra meseca, drugi pa vztrajajo doslej na tem, da se morata delegaciji zbrati že maja in skleniti zvišanje častniških plač za leto 1908. Vsled tega nespornost je skupna vlada v veliki zadregi. Ako se prepir ne reši, bo morala vlada demisijsirati (odstopiti).

RUSKA CARICA OBOLELA NA UMU. — PREPREČENI NAPAD NA CARJA IN NA PRESTOLONASLEDNIKA.

Z ruskega dvora se poroča sledeče: Vedne grožnje in nevarnosti, ki jim je izpostavljen ruski car in njegova rodbina, so tako vplivale na carično zdravstveno stanje in na njene živce, da se boje za njeno pamet. Carico stražijo sorodniki ponoči in podnevi, ker se boje, da pride v javnost carično zdravstveno stanje. Odkar je zasedla carica ruski prestol, je gledala vedno na to, da se je nahajala v carjevi in v bližini svojih otrok. Mislila je, da s svojo navzočnostjo in s pазljivostjo prepreči napade na carja in na svojce. Njena napeta pozornost in veden strah sta ji um otemnila. Zadnji napadi na carja in na carjevo rodbino so neposredno zmešali carico. Neko jutro je prinesel sluga carju zasebno pošto v sobo, kjer se je nahajala tudi carica z otroci. Med pošiljatkami je bil večji zavoj s pečatom moskovskega glavnega gubernatorja (glavarja). Car je hotel odpreti zavoj, a carica je prestrašeno zaklicala, naj to opusti. Opazila je namreč, da naslov ni pravilen. Preiskovalni urad je dognal, da se je nahajal v zavoju peklenjski stroj. Pred nekaterimi dnevi je opazila neka služkinja v carjevi palači pod preprogo skrito nit, ki je bila izpeljana pod prestolonaslednikovo posteljo. Pod posteljo so našli 17 bomb, ki so jih nameravali z elek. iskro zažgati ponoči. Ta napad je najbolj razburil carico. Ne upa se sesti in se približati kaki stvari. Bolj kakor zase se boji za prestolonaslednika.

NEMIRI V MAROKU.

Neki francoski oddelek pod poveljstvom dveh častniških namestnikov je pri pohodu v Akjuht zašel v zasedo. Maročani so padli po vojaki in vse poklali. Rešil se je le en častniški namestnik. Maročani so natakili glave pobitih vojakov na drogo. Vsled tega ojunateni so se vsi mauretanski rodovi uprli proti Francozom.

Mulej Hafid je poslal v Berolin poslanstvo, ki naj protestira (ugovarja) proti zasedenju Maroka od strani Francozov. Prvo Hafidovo odposlanstvo v Berlinu niso sprejeli, drugo pa bodo. Uradno se seveda to poslanstvo ne bo smatralo za poslanstvo, temveč le za družbo, ki naj pouči merodajne kroge o maroških razmerah. Tako pišejo berlinski listi. — Mulej Hafid trdi po tem poslanstvu, da Francoska krši mednarodne dogovore in da se čisto neopravičeno vmešava v njegov spor s sultanom Abd el Azizem. Položaj je v Maroku sedaj sledeči: Abd el Aziz na eni in Mulej Hafid na drugi strani korakata proti staremu prestolnemu mestu Fezu. Francoska podpira Abd el Aziza z denarjem, njegove čete vodijo francoski častniki, in general d'Amade dela baje na to, da ustavi Mulej Hafidove čete v ozemlju Šava. Nekateri francoski politiki priporočajo svoji vladi, naj se zadovolji s posejdenjem Šava-ozemlja, drugo maroško ozemlje naj pa pusti pri miru, ker bi to stalo milijarde denarja. — V Berlinu (nemška vlada) se baje pripravljajo na to, da odslej ne bodo samo od daleč gledali maroških nemirov, ampak da bodo posegli vmes.

PROPAD FRANCOSKE.

Opraviti imamo z deželo, ki je vrgla križ iz šol, odpravila katoliški zakon, izgnala katoliške duhovnike, redovnike in redovnice, izvršila tako na nasilen način ločitev cerkve od države. Na tej podlagi zabeležujemo naslednje poročilo: Vojni minister Pikart, ki si je stavil za nalogo razkristjaniti francosko armado, je v vojnem odseku francoske zbornice naznanil, da se bo moralo število novincev znižati od 575.000 na 534.000. Razlog za to je ta, da se je leta 1907 znižalo prebivalstvo Francoske za 20.000 duš. Leta 1906 je še enako število moških na Francoskem umrlo, kakor se jih je rodilo, leta 1907 pa število prebivalstva na vsej črti pada. — Kdo ne vidi, da je tudi to posledica toliko hvalisane novodobne kulture? Dočim po vseh drugih evropskih državah prebivalstvo vsako leto narašča, na Francoskem ne samo da ne narašča, ampak celo pada. In vzrok? »Slovenski Narod« v svojem inseratnem delu dan za dnevom pri naša oglase in ponudbe brezvestne berlinske tvrdke, ki nudijo našemu doslej še po večini zdravemu slovenskemu ljudstvu taka sredstva, da smo lahko v par letih na istem žalostnem stališču kot Francozi! — Proč s cunjami!

Izobrazbi.

Črtice iz zgodovine slovenskega slovstva.

(Dalje.)

Vodnik je sicer že pred letom 1795. napravil nekaj poskusov na književnem polju. Toda ti so bili kakor zanj tako tudi za naše slovstvo brez pomena. Vodnik si ni bil še svest svoje naloge ter je bil popolnoma odvisen od tujih vplivov. Tega leta pa je svest si svojih moči in svoje naloge pogumno nastopil svojo pot, po kateri je pozneje lahko romala cela vrsta njegovih vrstnikov in naslednikov.

Slovstvo, kolikor ga je bilo pred Vodnikom, komaj zasluži to ime. Bilo je večinoma umerjeno za cerkvene potrebe; prestave sv. pisma, pridige, večinoma iz tujih jezikov predstavljene cerkvene pesmi, vse v okornem, nedomačem jeziku. Druga vrsta pa je bila večinoma jezikoslovne vsebine.

Slovstveni delavci in obenem buditelji naroda so bili v tem času večinoma v vseh slovenskih pokrajinah duhovniki. Na Kranjskem Vodnik, Ravnikar, Metelko, na Koroškem Urban Jarnik, na Štajerskem Peter Danjko, na Goriškem Valentin Stanič.

Prvenstvo slovstvenega gibanja ima književni krog v Ljubljani, pod čigar vplivom so se jele ostale dežele buditi. Sredi med vsemi pa se dviga prijazna postava Valentina Vodnika, ki je umrl že leta 1819, a njegov duh vlada v naši literaturi do leta 1830., ko nastopi drugi večji mož Fr. Prešeren.

Redila me Sava,
Ljubljansko polje,
Navdale Triglava
Me snežne kope.

»Rojen sim 3. svičana 1758 ob 3. uri zjutra v gorni Šiški na Jami, per Žibertu iz očeta Jožefa inu matere Jera Pancé iz Viča«. Tako piše Vodnik sam v svojem životopisu.

Prebivalci Šiške so znani po svoji veselosti in zabavnosti. Med tednom pridno delajo in se šalijo, v nedeljo pa vse v gostilno, kjer ga pijejo, pojejo in plešejo, tako da v nobenem oziru ne zaostajajo za Ljubljano. Tudi Valentin Vodnik je bil vreden svojih sorojakov. Vesel je bil v družbi, vesele in poskočne so njegove pesmice. Prešeren pravi o njem, da

rad je pel,
še rajši pil.

Enako lastnost pripoveduje Vodnik o svojem starem očetu, da je »rad delal inu vino pil«. Mladi Tinčec je poletu žabe lovil po šišenskih lužah, po zimi se pa drsal po njih.

»Deset let star,« pravi zopet v svojem životopisu, »popustim jegre, luže inu dersanje na jamenskih mlakah, grem volan v šolo, ker so mi obljubili, de znam nehati, kadar očem, ako mi uk ne pojde od rok.« Pozneje je stopil v latinske šole pri jezuitih v Ljubljani od leta 1770 do 1775. Gimnazija je imela tedaj samo šest šol. Zadnje leto je stopil v frančiškanski samo-

stan, toda čez devet let ga pošlje ljubljanski škof na deželo pastirovat.

Vodniku torej ni bilo treba zapustiti šole, ker je mladi glaviči učenje šlo dobro »od rok«. Iz lastnega veselja se je učil poleg gimnazijskih predmetov tudi francoščine in italijanščine.

Kakor sam pripoveduje, se je seznanil v tem času z očetom M. Pohlino in tako se je tudi on jel poskušati v slovenščini. Ker si pa niti učitelj ni bil na jasnem ne glede jezika, ne glede pesništva, zato tudi Vodnikovi poskusi niso bili dosti prida.

V eni taki pesmi iz prvih let svojega pesnikovanja kliče kranjsko muzo (boginjo pesništva), naj ga navduši za slovensko pesem. K koncu pravi:

»Za dar tvoj vsa hvala bod' teb', bogina,
Daj še sprevoreškega pit' men' vina
Ter bom žverglal, dokler ta pišvir drina
Se ne rezkole.«

Pesmi so pisane po načinu starih grških in latinskih pesnikov, ki jih jebral v gimnaziji.

Najboljša pesem njegova iz teh časov je ona od zadovoljnega Kranjca. Toda Vodnik je tukaj bolj naslikal veselega Šišenci, ki zadovoljno in bahato živi na svoji rodovitni zemlji, ob nedeljah se pa veselo zavrti po podu:

»Rad plešem okrogle,
S petama glas dajam,
Premetem vse vogle
Se v upa dva majam;
Nožica pa Min'ce
Za mano drobní,
Pobera stopin'ce,
Se v kroge verti.«

Toda njegov Kranjec ni razvajen in se zadovolji s tem, kar doma pridela:

»Na žgancih tropine,
Pa kisliga zela,
Bob, kaša, vse mine,
Ko pridem od dela.«

Tudi se samozavestno pohvali:

»Povsodi se maham,
Ko čvrst korenjak,
Pa delam, pa baham,
Pa pijem tobak.«

No, Vodnik je šel leta 1784 »vun duše past«. Bil je kratek čas v Sori, potem pa v blejskem gradu, kjer se je seznanil z učenim baronom Cojzom, ki je pozneje tako plodonosno vplival na njegov razvoj. Mimogrede je prišel za kratek čas v Ribnico, pozneje pa v Bohinj.

V tem lepem kraju, sredi zdravega ljudstva se je Vodnik zopet navdušil za pesništvo. Spoznal je, koliko je skrite lepote v naši slovenski zemlji, koliko zdravih moči je sredi nepokvarjenega ljudstva, ki mu trda usoda ni dodelila prilike in možnosti, da bi jih mogel spoznati in glasno oznaniti svetu: Tudi mi nepoznani in zatirani smo vredni, da stopimo z vami v isto vrsto! Zakopani talenti je treba dvigniti, da bo rodil sijajne sadove. Toda narod je treba vzdramiti, da se bo zavedal svoje vrednosti in svoje naloge. Toda to misel v veselo bodočnost svojega naro-

da je mogel Vodnik šele kasneje oznaniti, ko je Napoleon vzbudil novo Ilirijo leta 1809.

Nato ga je napeljal in podkrepil v teh mislih učen in izobraženi baron Žiga Cojz, s katerim sta si v tem času obširno dopisovala. On je spoznal v Vodniku dobrega slovstvenega delavca, kateremu je treba le dobre vodilne roke. In ni se motil. V njem je našel pravega učenca. Zato ga je hotel imeti tudi bliže sebe, da bi mogel še bolj nanj vplivati. In res Vodnik je prišel po njegovem prizadevanju leta 1796 k sv. Jakobu v Ljubljano za kaplana, zraven je pa poučeval vse predmete v najvišjem gimnazijskem razredu.

Odslej se začelja nova, plodonosna doba v njegovem življenju. Stopil je v še ožjo zvezo s Cojzom, ki je tedaj zbiral mlade navdušene kroge sebe. Treba, da se nekoliko bližje seznanimo z osebami tega kroga.

(Dalje.)

Listek.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(LUCIJ FLAV).

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J.

I. DEL. Prva knjiga.

(Dalje.)

VELIKONOČNI PRAZNIK L. 66. PO KR.

TRETJE POGLAVJE.

Pod samotnim hrastom.

Ko je stotnik Lucij s svojo četo napal roparje, je Baraba zgrabil malega Benjamina čez telo in zbežal z njim za grmovje. »Molči,« mu je zapovedal, »ali pa te zadavim!« Deček pa je vpil le še glasneje in se branil z rokami in nogami. »Če bi poglavar ne bil zapovedal tako strogo, da te moramo živega prinesiti v taborišče, bi ti že z nožem zamašil usta. Zdaj bo treba storiti drugače,« pravi ropar in potisne dečku kepo prsti v usta. Nato mu zveže noge in roke in ga vzame pod pazduho kakor bruno. V urnem teku hiti na vrh griča, prisluškujoč boju, ki se razvija v dolini. »Če naši zmagajo,« mrmra pri sebi, »moram hitro dol, da dobim kaj plena v roke. Če pa se bodo naši pred vojaki spustili v beg, mi ne morejo očitati ničesar.«

Prekoračil je reber in se ozrl v dolino, z mesečino obrito. Jasno je videl lesket rimskega orožja, bojnega hrušča pa ni bilo slišati več. »Pri meču mojih očetov! Rimske volkovi so zmagali zopet! Samo tebe smo ugrabili, mali sin Sado-kov. Glej — tovariši prihajajo — tvojo gospico sestro vodijo s seboj, ki jo je Ben Giora cenil na 10.000 šekelov. Hé, Abner, Jom, Zaleh, ali niste ničesar drugega zaplenili, kje je poglavar?«

»Bojim se, da so ga vjeli Rimljani, ki jih Bog kaznuje,« dé Abner s kletvico na ustnih.

»In to bo naše brate veljalo lepo vso to denarja, ako ga ne bodo o Veliki noči hoteli videti na križu pribitega,« zaškrip-lje Jom z zobmi. »Kajti če je deželni oskrbnik obljubil 20.000 sestercev na njegovo glavo, potem je prepričan, da more od nas zahtevati desetkrat tako visoko odkupnino. Manj kakor za štiri talente ga ne bo izpusil. Gesij Flor je največji navihaneč, kar jih nosi zemlja.«

»Ne, cesar Nero ga prekaša v hudo-biji,« se nasmeje Zaleh. »Ne vem, če bo Anan hotel odkupiti Gioro za štiri talente. Tvoj oče, Baraba, se je pod Poncijem Pilatom bolj poceni rešil!«

»Da, vse judovsko ljudstvo je takrat prosilo zanj. In če bi dandanes veliki duhovniki imeli na izbero Ben Gioro in moža, kakor je bil Jezus Nazarenski, bi tudi izpustili našega poglavarja in obsodili Jezusa Nazarenskega, ki jim je očital, da so tempelj izpremenili v razbojniško jamo. — Kaj hočemo storiti zdaj? Rabi-jevega dečka sem že spravil na varno, kakor je želel naš poglavar. Vi ste pripe-ljali s seboj njegovo hčer — ne?«

»Žalibog, ne! Staro deklo smo vjeli, ki je ravno tako pogumna, kot ti, Baraba. Zbežala je takoj, ko je Obed napal njenega gospodarja, in mi smo jo vjeli na begu. — Daj dečku kepo iz ust, saj se bo za-dušil!«

Baraba je vzel dečku rušo iz ust in mu razvezal noge. Medtem so sklenili ro-parji poiskati zbirališče ob samotnem hrastu, kjer bodo ukrepali o nadaljnjih korakih. Eden izmed njih pa naj — tako so sklenili — sledi Rimljane, da poizve, kam bodo skrili svoj plen in kaj se bo zgodilo z rabijem in njegovo hčerjo. Ta posel je prevzel Zaleh, uren, mlad fant, o katerem bi nihče ne slutil, da je član roparske za-lege.

Ostali so se napotili proti samotnemu hrastu. Cele ure so hodili v mesečini po vijugastem pogorju. Okrog ledij zvezan z vrvo, ki jo je privezal Baraba na svoj pas, je teknel Benjamin poleg roparja. Pogoltnil je svojo bolečino in samo čakal trenotka, da bi mogel ubežati krvnikom. Toda že zdavnaj je zgrešil sled proti Jeruzalemu, kamor je hotel bežati. Zmagova-la je že utrujenost, da je komaj mogel z roparji meriti korake. Iz globeli ga je tu-tam strašilo lajanje šakalov. Poleg njega je sopihala stara dojilja Sara, ki jo je tola-žil: »Sara, šakalov se ni treba bati! Ne upajo si napasti toliko ljudi. Kajpak, če bi bil sam, bi me že raztrgali. Toda misliš, da bi na mojo molitev Gospod ne poslal svojih angelov, ki bi jim zaprli žrela kakor levom v Babilonu?«

»Gotovo bi Gospod poslal svoje an-gelne na tvoj klic, Benjamin, kajti ti si še nedolžen v njegovih očeh. Toda z menoj — kaj se bo zgodilo z menoj v rokah teh hlapcev hudobnega duha, ki so ubili mo-jega gospoda?« je zdihovala starka.

»Ali res misliš, da je moj oče mrtev? Zdi se mi, da je še premikal roke in oči, ko sem ga skušal rešiti iz Obedovih rok. Najbrže ni njegova rana smrtonosna. Se-veda, zdaj je on v rokah Rimljanov in se mu bo godilo še slabše kakor nama, kajti

čeprav so ti tolovaji veliki grešniki, pa so vendar sinovi Abrahamovi in niso pogani. Oh, ubogi oče in dobra Tamara, da bi jima mogel pomagati!«

Luna je sijala že visoko na nebu, ko so prispeli na vrh golega gorskega hrbta. Na južnem robu je stala navpična skalna stena in na njenem vrhu je razprostiral svoje vejeve star, mogočen hrast. Ta kraj je določil Ben Giora roparjem za zbi-rališče. Naš Zveličar je tu v puščavi pre-živel svoj štiridesetdanski post in za njim je nešteto puščavnikov sledilo njegovemu vzgledu. Zdaj pa so se po teh globelih in kotlinah skrivale mnogobrojne roparske tolpe ter pustošile Palestino in obmejne de-žele pod pretvezo, da se bore proti Rimlja-nom. »Pod samotnim hrastom« so si po-stavili taborišče. Odtod so se mogla videti vsa dogovorjena znamenja z ogn-jem ponoči, pa tudi podnevi so bili vidni oblak dima tik do obrežja Mrtvega morja na jugu in do galilejskih gorâ na severu.

Ves upehan in truden je bil mali Ben-jamin, ko so prispeli pod hrast. Iz hrapa-vega, otlega debela je stopil prišlecem ču-vaj nasproti in po malo besedah zgrabil dečka čez pas ter ga nesel po skalnih stop-njicah v široko podzemeljsko votlino. Polo-žil ga je na kup sena v kotu. Stari dojilji Sari, ki je prišla za njim, pa je rekel, naj si postelje svoje ležišče, kjer hoče. Nato jima je s trdim pogledom zagrozil: »Ako po-skusita ubežati, vaju čaka smrt. Sicer se vama ne zgodi nič hudega.« In je odšel.

»Hitro še pomoliva večerno molitev,« dé nato deček stari dojilji, »in veš kaj, Sara, ako morebiti ne moreš spati — saj vedno govoriš, da stari ljudje težko spé — potem poslušaj prav pazljivo, kaj bodo ro-parji govorili med seboj. Morebiti boš zvedela, kaj ti zlobneži namerjajo z nama. Glej — kaj je to? Ali ne opaziš svit ognja? Čakaj me, splazil se bom po stopnjicah navzgor, da vidim, kaj nameravajo —«

»Za nobeno ceno, otrok, ne stori tega! Pričelo se ti bo vrteti v glavi in boš pal čez skalnato steno, ali pa te bodo roparji opazili in umorili —«

Vse svarilo stare dojilje je bilo za-man. Deček je že stekel pred votlino in se kakor neverica plazil po stopnjicah na-vzgor. V senci skale čepeč je mogel pre-gledati ves široki gorski vrh. Svetel ogenj je plamenel, malo oddaljen od starega hra-sta. Čudil se je deček, da se je v kratkem času okrog kresa zbralo toliko oborože-nih mož, in še vedno so prihajale nove tolpe iz obmejnih votlin. Videl je tudi Be-njamin, kako so na oddaljenih gorskih vr-hovih, blizu in daleč, zaplamele nove grmade. Ali so tudi od tam pričakovali no-vih roparjev? Veliko ur bi trajalo, predno bi mogli prispeti semkaj. Tako je mislil Benjamin.

Kmalu je opazil gručo treh ali štirih mož, ki so posedli in plegli blizu hrasta, komaj pet korakov od njega. Slišal je na-tanko, kako je eden izmed njih rekel svo-jemu tovarišu:

»Bolj nerodno se ni mogel izvršiti ta ponesrečeni napad našega poglavarja na Sadoka in njegove otroke. Zakaj si je Ben Giora ubil v glavo, da jih mora dobiti

v pest? Brez dvoma je zavohal pri njih velik zaklad.«

»Hm, kolikor mi je znano, je Sadokova hči nevesta Eleazarja, poveljnika tempelj-ske straže, Eleazar je poln slavohelepa in je že večkrat razžalil ponosnega našega poglavarja. Zato je Ben Giora sklenil, da mu pred nosom vjame nevesto in njeno bogato doto. Tudi je Eleazarjev oče, Anan po imenu, postal namesto Ben Giore pr-vak »maščevalnih bratov«. To peče na-šega poglavarja, in zato je —«

»Ej, ti se motiš, hrabri brat,« odvrne tretji ropar. »Ben Giora in Anan se dobro razumeta: vrana vrani oči ne izkljuje! Gre se za to, da Anan zdaj, ko se vsak dan pri-čne lahko v Jeruzalemu bojni ples z Rim-ljani, dobi bogato Sadokovo premoženje. Kaj je Eleazarju in njegovemu očetu mar deklica! Premoženje bogataševo — to ga vleče! Pomisli — 100 in še več talentov!«

»100 talentov!« se zgrozijo tovariši.

»Najmanj sto; najbrže jih je 150 ali še celo 200. Polovico tega je obljubljenega za zvezno blagajnico, precejšen del bi pa Ben Giora spravil kajpak v svoje lastne žepe. Zato je hotel sam poskusiti to pra-sko. Saj pa se tudi ni zdelo nič težkega potem, ko je njegovega zaveznika Obedo sprejel rabi Sadok za poganjača. Vsled tega je Ben Giora vzel s seboj tudi samo par neumnih mladičev, ki bi ne opazili, kaj so pravzaprav vpenili. Sevé, prišli so vmes Rimljani in zmešali vse štrene. — Kaj hočete, bila je smola: našega pogla-varja imajo v pasti. Eleazar je izgubil tudi doto in nevesto, kajti Rimljani ne bodo iz-pustili plena iz svojih volčjih krempljev.«

»Pa kaj storiti z dečkom, ki smo ga dobili v pest? Ali ni Anan zapovedal umoriti ga?«

»Mogoče, da Anan in Eleazar to že-lita, kajti po njegovi smrti bi Eleazarjeva nevesta postala dedinja celega očetovega imetja. Ampak Ben Giora je reč prevd-aril in premislil. Spoznal je, da me več ko-risti, če pusti dečka pri življenju kot ne-kakega poroka. Prepovedal je zato Br-rabi, da bi ga umoril. Od Anana in Elea-zarja zdaj lahko za dečkovo izročitev ali smrt tirjamo, da nam odkupi našega po-glavarja iz rok Rimljanov. Pa to ne bo naš edini pogoj. Druge točke bomo še pre-vdarili. Tudi moramo še počakati mnenja ostalih naših četovodij, katerim smo za-žgali ta ogenj v znamenje, da pridejo na posvetovanje. — Ampak — kaj se premi-ka tu za skalo? Pst — aha, ali te imam?«

Benjamin se je izdal z neprevidnim giblajem in takoj ga je zgrabila roparje-va pest. Potegnil je dečka k ognju, kjer so ga sprejeli tolovaji s pogledi, kakoršni bi prestrašili tudi najpogumnejšega moža.

»Poslušal si, možiček mali?« vpraša šajk Mardoh — tako je bilo roparju ime — z bliščečimi očmi. »Povej mi, kaj si razu-mel o našem pogovoru? Da si mi ne zla-žeš! Ker če se boš lagal, ti izrežemo jezik.«

»Gospod, nikoli še nisem lagal,« dé Benjamin užaljeno. »In če mi prištevaš v greh, da sem poslušal vaše skrivne po-govore, ti povem: pravico imam vedeti, kaj nameravajo sovražniki z menoj!«

»Deček, ti si pogumen, zato si mi po volji. Zdaj povej brez ovinkov: kaj si slišal?»

»Da je Eleazar, bodoči sprog moje drage sestre, hudoben človek in v zvezi z roparji in ubijalci,« odvrne deček z resnim ogorčenjem.

»Pri bradi mojega očeta! To je jasen odgovor! Roparji in ubijalci! Usta tega dečka vas uče, da niste to, kar pravite: bojevniki za svobodo judovskega ljudstva! — In kaj misliš storiti zdaj, ko si zvedel o hudobnosti svojega bodočega svaka?»

»Ničesar, ker sem v vaših pesteh. Uboga sestra!« dé deček s solzami v očeh.

»Kaj pa, če bi nam mogel ubežati?»

»Potem bi poiskal sestro in očeta ter bi ju svaril pred tem človekom.«

»Bomo že skrbeli in pazili, da nam ne uideš. Dovolj si navihan, zato te moramo zvezati, ako nam pri svetem Bogu ne obljubiš, da ne boš poskušal ubežati?»

»Tega ne bom obljubil nikoli,« odvrne deček.

»Dobro, ti pa zvežem roke na hrbtu. Vsakdo je svoje sreče kovač,« dé šajk Mardoh in zveže dečka.

»Pa me boš res ubil,« vpraša Benjamin z zvezanimi rokami, »ako bo to zahteval Eleazar ali njegov oče? Tako rad bi še pred smrtjo videl tempelj Gospodov in njegovo sveto mesto!»

»Ta tvoja želja se ti bo še morebiti izpolnila,« ga tolaži šajk Mardoh, ki mu je ugajala dečkova pogumna odkritosrčnost.

»In če moram res umreti,« prosi Benjamin dalje, »pelji me, dobri mož, vrh Oljske gore in me ubij, ko bom gledal sveti tempelj in molil Gospoda!»

»Zdaj se še ničesar ne boj. Pri duhu mojega očeta! — poveljnik tempeljske straže nam mora plačati veliko svoto, ako želi tvojo smrt.«

Benjaminu je šinila nenadejana misel v glavo. »Veliko svoto?« zakliče ves vzradočen. »Ali misliš, da moj oče ni pripravljen plačati zame višje svote kakor Eleazar? Pošlji mu sporočilo po naši stari dekli, in dal ti bo denarja, kolikor hočeš,

kajti on me zelo ljubi.« Pri tem si je mislil: »Sara bo mogla svariti očeta in Tamaro pred zlobnim Eleazarjem.«

»Glej no,« zakliče šajk, »nisi samo pogumen, ampak tudi pameten in moder.«

»Dobra misel to!« pristavi eden izmed ostalih četovodij, ki so doslej molče poslušali pogovor med šajkom in dečkom. »Dva kupca vedno dražita drug drugemu, in videli bomo, kdo bo plačal največ.«

Tretji je temu pritrdil, rekel pa, da je treba počakati Zaleha, ki je šel na poizvedovanje za Rimljani. Kajti mogoče je, da je rabi Sadok vsled rane umrl. Tudi mora Ananus, oče Eleazarjev, prej rešiti Ben Gioro iz rok rimskega oskrbnika.

Šajk Mardoh se je obrnil k jokajočemu dečku in ga potolažil: »Ko bi tvoj oče v resnici umrl — ne jokaj, prepričan sem, da živi —, s kom bi se potem mogli pogajati za odkupnino?»

»Z mojo sestro Tamaro.«

»Ona je pred postavo še mladoletna. Varuh bi jo moral zastopati. Kdo je njen varuh? ne veš? Prepričan sem, da bi nam zate obljubila zlate hribe. Pa to nam nič ne koristi brez privoljenja in potrdila njene varuha.«

»Moj oče ima pri sebi dve usnjeni mošnji, eno polno zlatnikov, drugo polno najdragocenejših kamenov. Slišal sem praviti očeta, da je en sam izmed njih cega premoženja vreden. Ako bi torej Tamara enega izmed teh kamenov, ali pa tudi vse kamene in zlatnike dala za moje življenje in to bi storila rada, — kaj bi vam moglo škodovati? Mene in Tamaro bi varuh ozmerjal, pa bi bilo vse končano.«

Z bliščečimi očmi so se spogledali vsi trije četovodje. Končno dé šajk: »Če zlato in dragulji niso prišli med tem v druge roke, in če so dragotine res toliko vredne, potem se bomo o tem že še pomenili natančno. Zdaj pa je, ti mali možiček, čas, da greš spat. Po teh besedah je Mardoh dvignil dečka na rame in ga sam nesel v votlino nazaj. Enemu izmed roparjev pa je zapovedal, naj straži jetnika. Čuvaj je sedel pred ozki vhod v votlino.

S smrtnim strahom je stara Sara pričakovala dečkove vrnitve. Zdaj ga je obšla z ljubeznivimi očitanji. Ko pa ji je deček razložil vse, kar je slišal in doživel, je dobra in bojazljiva starka komaj prišla do sape. Groza jo je stresla, ko je premislila Tamarin položaj; jeza in gnus nasproti njenemu zaročencu Eleazarju ji je razburjala kri; in ko se je spomnila usode svojega gospodarja in smrti, ki grozi Benjaminu, je pričela stokati in vzdihovati, čez lica pa so ji lile debele solze. Končno je pristavila: »In tudi mene bodo ubili ali pa zadavili!«

»Bog varuj!« jo potolaži deček. »Kaj pa bi jim koristila tvoja smrt. Bodi mirna in poslušaj, kar ti rečem. Gotovo te bodo jutri zjutraj poslali k mojemu očetu ali Tamari, da boš povprašala po zlatnikih in dragih kamenih, katere bodo roparji zahtevali kot odkupnino zame. Le enega ne pozabi, namreč povedati očetu in Tamari, kaka hudobneža sta Eleazar in njegov oče. O, da bi mogel rešiti Tamaro iz njunih rok! V mojem imenu potolaži, pozdravi in obljubi Tamaro. Kajne, Sara, ne boš ji pozabila povedati resnice o Eleazarju?»

»Nikoli ne. Ko bi imela to zver pred seboj, bi mu izpraskala oči.«

»To bi že storila, ko bi ne bila tako bojazljiva, kakor današnji večer, ko so nas napadli roparji in si bežala na vse kriplje,« se zasmee deček dobrovoljno. Sara hoče z mnogimi besedami opravičiti svojo slabost, a Benjamin jo potolaži, češ, kdo bo od starke zahteval junaštva in poguma. »Zdaj pa zaspiva mirno v varstvu Najvišjega,« sklene deček. »Ali vidiš, roparji so čuvaja postavili pred najino votlino, in v mesečini se mu blišči obleka, kakor bi stal angel Gospodov pred vhodom. Svojim angelom je zapovedal zaradi tebe, da naj te varujejo na vseh tvojih potih.«

Benjamin je med molitvijo prekrasne 90. psalma, ki se ga je že zgodaj naučil od očeta, mirno zaspal. V sanjah se mu je zdelo, kakor bi videl ob strani angela božjega, ki je nevidno gotovo čuval poleg dečka. (Dalje prihodnjič.)

Razgled po domovini.

Lurški slovenski romarji so se odpeljali pretekli ponedeljek iz Ljubljane ob 4. uri pop. Ob 11. uri so imeli v stolnici sv. mašo, katere se je udeležil tudi premil, gospod knezoškof dr. Jeglič. Popoldne je bila ob dveh pridiga v frančiškanski cerkvi. Govoril je premil, gosp. knezoškof. Po pridigi so se odmolile molitve za srečno pot. Med zvonjenjem zvonov so se podali romarji skupno na vlak v Šiško. V torek se je odpeljal z Dunaja v Lurd dr. Šusteršič, ki bo naše romarje pozdravil v Lurdu. Romarji imajo svojega zdravnika s seboj, gosp. deželnega poslanca dr. Jankoviča iz Kozjega na Štajerskem.

Važen uspeh za kmeta. Že večkrat so naše »Kmečke zveze« po svojih poslancih prosile in zahtevale, naj se dovoli kmečkim fantom ob času nujnega dela na polju dopust, da tako lahko pomagajo doma, kjer so ob takih prilikah najbolj v zadregi za delavce. Nihče ni pričakoval, da se bo ta želja tako kmalu

izpolnila. Vojni ukaz z dne 18. marca prinaša povelje, naj vojaška uprava dovoljuje kmečkim fantom dopust za čas nujnega poljskega dela v poletnem času. To je velik uspeh za našega kmeta. Kmetu je s tem pomagano v dvojnem oziru: kmetje dobe novih delavskih moči, ki so tako drage; drugič pa se ohrani kmečki fant v stiku s svojim stanom. Dopust traja tri tedne. To je največ, kar se ga bo dovolilo. Dopust se bo dovolil le tistim fantom, katerih očetje ali gospodarji imajo od občin potrdilo, da jim manjka delavcev. Kjer so nalezljive bolezni, za tiste kraje se dopust ne bo dovolil. Vojna uprava bo najbrže dossegla za dopustnike tudi znižanje voznine po železnici. V zvezi z zgoraj omenjenim ukazom vojnega ministrstva je razglas poveljništva c. in kr. III. voja v Gradcu, pod katerim stoje tudi slovenski polki. Poveljništvo je s tem odlokom določilo vojaške dopuste od 28. junija do 18. julija. Dopusti se bodo podeljevali

le aktivnim pešcem in lovčcem. Pri konjeništvu se tak dopust dovoli le v izrednem slučaju. Oziralo se bo pred vsem na sinove kmečkih posestnikov. Prošnje je treba vlagati do konca meseca maja vsakega leta na polke (ali bataljone) potom pristojnega okrajnega dopolnilnega poveljništva. Navesti je krdelo, v katerem vojak služi, šaržo in naborno letnico. Nadalje koliko meri posestvo, čisti letni dohodek, splošne imovinske razmere, družinske razmere (število otrok doma in njihovo starost), število hlapcev in dekel. Opozarjamo starše, oziroma sinove, naj se poslužijo teh dopustov. Če se ne boste letos poslužili te pravice, vam drugo leto morda vojna uprava ne bo hotela več dovoliti dopustov.

Nemški cesar Viljem v Ljubljani. Pretečeni teden se je peljal nemški cesar s cesarico iz Pulja skozi Ljubljano na Dunaj. Na čelu vseh nemških knezov častita našemu cesarju k šestdesetletnici vladanja.

Kranjci na Dunaju. Deželni glavar Šuklje je pretekli teden povabil v dvorano »Uniona« razne osebe na dogovor, kako se naj kranjska dežela udeleži slavnostnega spreveda na Dunaju v proslavo 60-letnice vladarjeve. Povabilu se je odzval deželni predsednik baron Schwarz, grof Korinski, več državnih in deželnih poslancev, mnogo duhovščine iz mesta in dežele, lepo število naših županov, mnogo gospa in gospodičen. Liberalni župan Hribar se ni udeležil shoda. Zborovalci so sklenili, da se tudi naša dežela udeleži spreveda po zastopnikih in zastopnicah, ki bodo v narodnih nošah nastopili na cesarskem Dunaju. Izvolil se je poseben odbor, obstoječ iz zastopnikov vseh treh strank, ki bo vse potrebno ukrenil. Treba bo kakih 300 oseb poslani na Dunaj. Vožnja bo prosta sem in tja, poskrbelo se bo pa tudi za stanovanje in hrano. Pri slavnostnem sprevedu bodo nastopili vsi avstrijski narodi. Zato bi bilo jako netaktno, da bi Slovenci ne bili zastopani, kakor je Hribar hotel.

Liberalna zveza slovenskih zadrug je zborovala 7. t. m. v Ljubljani. Do sedaj se ji je posrečilo pridobiti 90 zadrug. Naša »Zadruga zveza« ima, kakor smo nedavno poročali, blizu 500 članic.

Vodovod v Preski se začne v kratkem graditi. Gradba je poverjena gospodu Ivanu Ogrinu, stavbinskemu mojstru v Ljubljani.

Slovenski oddelek koperskega učiteljskega premeščen? Po Dunaju se govori, da se slovenski oddelek učiteljskega v najkrajšem času premesti v Gorico. — To bo zasluga poslanca S. L. S.

Ljubljanska šolska mladina in cesarjev jubilej. Ljubljanske ljudske šole bodo cesarjev jubilej slovesno praznovale dne 22. maja s sv. mašo pod milim nebom, sprevedom po mestu in popoldansko veselico pod Tivoli. Mestni šolski svet je predlagal za to slavnost strošek 1200 kron.

Umrli je v ljubljanskem uršulinskem samostanu hišna prefekta M. Marija Lavrencija rojena Julija Caprez, v 75. letu svoje starosti. Naj počiva v miru!

Liberalni listič »Belokranjec« se zaletava v »Domoljuba«. Ni mu namreč všeč, da smo svarili pošteno belokranjsko ljudstvo pred to garjevo ovco. Razkrinkali smo list in povedali, da je liberalen, kar pomeni v naših časih toliko kot brezverski. Če stopiš psu na rep, zacvili, pravi pregovor. Tako je zacvilil tudi Maceletov »Belokranjec«, ko smo ga samo nekoliko omenili. Dà, liberalen je list, pravi bratec umazanega »Slovenskega Naroda«, zato ga tudi Belokranjci naročali ne bodo. Ta list je v družbi tiste stranke, ki se je udeležila framasonskega shoda v Pragi, ta list je glasilo tiste stranke, ki izdaja framasonski časopis »Svobodna Misel«, ki piše, da je molitev proč zavržen čas, ki pravi v tretji številki: vaša pest je Bog, in ker se s pestjo more vse dobiti, velja torej tudi: vaš trebuh je vaš bog; denar, lenoba, uživanje je vaš bog! — Ali je taka pisava krščanska? In list »Belokranjec« bo zagovarjal in že sedaj zagovarja stranko, ki izdaja in priporoča »Svobodno Misel«. Zato proč z njim, v peč ga vrzite.

Mošenjske občinske volitve so potrjene. Samo podžupanovega namestnika za Leše bo treba še izvoliti, ker je pri dotični volitvi imel vse glasove en sam mož, isti pa bil v prvem razredu izvoljen za odbornika.

Diplomi častnega občanstva je izročil mošenjski župan v spremstvu treh podžupanov dne 25. aprila gospodu okrajnemu glavarju pl. Deteli in g. poslancu Pogačniku. Obe je umetno izgotovil g. akademik Vurnik iz Radovljice.

Most. Nerodni in globoki jarek med Mošnjami in Brezjami se namerava letos premo-

stiti. Pot iz Brezij na Radovljico bo veliko krajši in lepši na ta način.

Organizacija S. K. Z. v Slovenskih goricah na Stajerskem je že lepo izvedena. Vsak večji okraj ima že svoj okrajni pododbor. Povsod se pridno pripravlja na občinske volitve, pa tudi za deželni zbor. Shodi, ki so se vršili dne 20. in 26. aprila, so bili kaj živahni. Ljudstvo je povsod burno protestiralo proti odprtju srbske meje in stavilo velevažne zahteve ter iste izročilo svojim poslancem. Le čilo naprej!

Zopet tat v stanovanju. V župnišče pri D. M. v Polju se je v noči od 5. do 6. t. m. skril tat v stanovanje novega ondotnega župnika č. g. Müllerja. Ponoči je tat vzel iz suknje župniku okoli 600 kron bankovcev. — Tatu skoro gotovo zopet ne bodo našli.

Župnija Zlato Polje pri Kamniku je podeljena č. g. Janezu Medved, kaplanu v Dovjem.

Župniški izpit so delali v majevem terminu dne 6. in 7. t. m. sledeči čč. gg.: Bajec Ludovik, župni upravitelj pri Sv. Trojici nad Cirknico; Čuk Karol, kapelan na Jesenicah; Erjavec Ivan, kapelan v Radovljici; Hartman Josip, župni upravitelj v Planini pri Vipavi; Klemen Janez, župni upravitelj v Lozicah; Kmet Mihael, župni upravitelj v St. Juriju pri Kranju; Kralj Francisek, beneficiat v Smartnem pri Litiji; Magajna Andrej, kapelan v Borovnici; Mikuz Janez, kapelan v Poljanah nad Škojjo Loko; Oranič Francisek, ekspozit v Šmihelu pri Nadanem selu; Perko Pavel, kapelan v Zireh; Perz Alojzij, kapelan v Neseltal; Plahutnik Ivan, kapelan v Ribnici; Potokar Josip, stolni vikar v Ljubljani; Sitar Valentin, kapelan v Kranju; Skubic Anton, kapelan na Vrhnikih; Tomelj Anton, kapelan na Bledu; Zabret Valentin, kapelan v St. Vidu nad Ljubljano.

Mesto k zlati poroki — smrt. Dne 30. aprila je nenadoma umrla v Slemenu na Štajerskem 74-letna Terezija Lavrenčič. Imela bi zadnjo nedeljo obhajati zlato poroko. Toda nezgodna smrt ji je nenadoma ugrabila življenje in namesto slavnosti so jo isto nedeljo izročili materi zemlji.

Liberalna »narodna založba« v Celju ima namen vzdrževati in podpirati liberalno časopisje. Tej narodni založbi pripada, kakor poroča Joštov list »Domovina« v jedni zadnjih številkih, že več zadrug; »Domovina« vabi seveda v imenu Jošta, ki je njen šefredakter, mimogrede pa tudi ravnatelj Zadrugne zveze v Celju, faktotim posojilnice narodne stranke, p. d. »Lastni Dom«, ter — oče narodne založbe, vse zadruge, da pristopijo k narodni založbi. Tako izgleda nestrankarsko, požrtvovalno, narodno delo liberalnih posojilnic! — Čudimo se le, da je še več posojilnic, katere vodijo pristaši S. K. Z., včlanjenih pri Zadrugi zvezi v Celju in da podpirajo s svojimi denarji, vlogami itd. narodno stranko, katere se opira na Zadrugno zvezo, tiskarno, knjigovoznico in zvezno trgovino.

Smrt v tujini. V Forest City Pa. je umrl Slovenec Anton Hribar vulgo Korun, doma iz Vač pri Litiji.

Nova slovenska cerkev v Milwaukee Wis v Ameriki bode v kratkem dodelana. Župnik g. Smolej stanuje tam že par tednov.

Majdič proti zadrugam. Vinko Majdič iz Kranja je v Trnovem pri Ilirski Bistrici nasproti tamošnjemu gospodarskemu društvu postavil svoj zalogo moke. To je zahvala za to, da so zadruge prodale toliko njegove moke. Saj imamo tudi mnogo naših mož mokarjev, izbira ne bo ravno težka. Pri vseh stvarih se držimo gesla: Svoji k svojim!

S Koroškega. Poroča se nam: Ob mnogobrojni udeležbi ljudstva smo spremili dne 3. maja zemeljske ostanke nenadno umrlega župnika g. Aleša Jelena na Oistrici nad Spod-

njim Dravbergom k zadnjemu počitku. Spreved je vodil preč. gospod prošt Flor., mrtvaški govor je govoril gospod župnik Jos. Rozman iz Črneč, ki je bil svoj čas svojemu tovarišu in prijatelju imel tudi novomašno pridigo. Pogreba so se dalje udeležili tudi gg. župniki Hrašovec iz Pernic, Križaj iz Guštanj, Umlauf iz Laboda, Lasser iz St. Jurija, Černic iz Drolpolj in p. Filip Ord. Cap. iz Volšberga. Prišla je tudi iz domačega kraja mati pokojnikova. — Kakor se sedaj vidi, so cerkev, ute in poslopja na sv. Višarjih znatno poškodovana, a ukrađeno ni nič posebnega. Čudodelna podoba, cerkvene posode, kinč Matere božje, vse je tu. Mnogo se je pretiravalo. — Aretirali so dninarja Matevža Vidic, doma s Kranjskega, ker je izvršil večje tatvine v borovelski okolici. Oddali so ga sodišču v Borovljah. — Utonila sta dva dečka dne 5. t. m. v Dravi v Šmartnu pri Beljaku. Med popoldanskim šolskim počitkom so se drčili namreč trije dečki ob hregu precej narasle Drave. V diru sta se pa dva, 10-letni Glabičnik in 12-letni Dal Armi, zaletela tako proti vodi, da sta v Dravo padla. Tretji deček, 9-letni Kroisenbacher, je sicer tudi takoj skočil v vodo, da bi drugim dvema iz vode pomagal, pa ker sta se ga oba hotela prijeti, se je ustrašil vode ter tekel ljudi klicat. Pa bilo je že prepozno, reka jih je že odnesla. Dne 6. t. m. zjutraj so dobili utopljena Glabičnika v bližini St. Magdalene, med tem ko drugega še niso našli.

Prvi maj so obhajali, — tako se nam piše iz Ribnice na Štajerskem, tudi naši socialjemo-»krauti«. Na vse zgodaj so že na vso moč streljali; potem pa so z »muziko« prišli od steklarne in kamcnoloma v Ribnico, okinčani z rdečimi trakovi, odkoder so šli v gostilno »zum Auerhan«; zvečer pa je moral žandar jih iti mirit, zdravnik pa rane šivat! Lepo to, kaj ne? Bratovska ljubezen!

Češki katoliško-narodni poslanci so se po državnem poslancu dr. Korošču obrnili na »Zvezo telovadnih odsekov«, da naj jim ista doloži svoj organizacijski statut, ker hočejo tudi na Češkem vpeljati enako organizacijo telovadnih odsekov, kot jo imamo pri nas.

Gad je pičil osem let starega Antona Siliča iz St. Ferjana v Brdah. Deček se nahaja v goriški bolnišnici.

V Lurdu se pripelje za slovenskimi romarji tudi naš dični voditelj, državni poslanec in deželni odbornik dr. Ivan Šusteršič, ki se je ondi mudil že štirikrat in mu je vse znano. Sam je videl že nekaj čudežev v Lurdu. Gotovo bodo vsi romarji veseli njegovega prihoda.

Vabilo k slavnosti blagoslovljenja nove zastave s. k. izobraževalnega društva ter Marijine mladeniške družbe v Mekinjah, ki se bo vršila na Vnebohod Kristusov dne 28. majnika 1908. leta v proslavo jubilejev našega presvetlega vladarja Franciška Jožefa I., vrhovnega poglavarja sv. katoliške cerkve Pija X. ter mile lurske Kraljice. K tej slavnosti vabi vsa bratska društva kakor tudi slavno občinstvo najvljudnejše odbor s. k. izobraževalnega društva v Mekinjah. Slavnost se vrši ob vsakem vremenu. Vsa društva, ki se nameravajo udeležiti slavnosti, naj do 24. majnika naznaniyo vsaj približno število udeležencev. — Spored slavnosti. V sredo, dne 27. majnika: Popoldne ob 3. uri: Slovesno zvonjenje pri župni cerkvi v Mekinjah ter streljanje s topi. Zvečer ob pol 9. uri: Društveni moški zbor poje podoknico kumici zastave, preblagorodni gospodični Ivani Praschnkerjevi. Ob 9. uri: Zažiganje umetalnih ognjev ter raket; razsvetljava stolpa župne cerkve. — Na Vnebohod, dne 28. majnika: Zjutraj ob tričetrt na 9. uro: Društveni reditelji sprejmo na kamniškem kolodvoru slavna društva in druge goste, ki se pripeljejo z vlakom iz Ljub-

ljane. Ob 9. uri: Glavni sprejem ter pozdrav vseh slavnihih društev in gostov poleg kopaljske restavracije (Kurhaus), kjer naj se pravočasno zbere vsi udeleženci slavlja. Ob pol 10. uri: Odhod društev z zastavami ter vseh zbranih z godbo na čelu v župno cerkev, kjer bode govoril slavnostno propoved visokočastiti gospod državni in deželni poslanec dr. Janez Ev. Krek; po govoru bode visokočastiti gospod kanonik Janez Sušnik blagoslovil zastavo ter služil slovesno sveto mašo. Ob pol 1. uri popoldne v kopaljski restavraciji, ki je sedaj v spretnih rokah gostilničarja gospoda Ferdinanda Mihelna, skupni obed. Cena opoldanskemu obedu brez pijače: I. vrste 2 K, II. vrste 1 K 60 vin., III. vrste 64 vin. (juha, meso, prikuha, kruh). Postrežba bode točna. Kdor se želi obeda udeležiti, naj to naznani ali tukajšnjemu društvu ali na restavraciji gospodu Ferdinandu Mihelnu v Kamniku. Med obedom bode proizvajal domači društveni tamburaški orkester »Planinka« izbrani glasbeni program. Popoldne ob 2. uri: V župni cerkvi litanije ter blagoslov z Najsvetejšim. — Velika ljudska veselica v krasnih in obsežnih prostorih kopaljske restavracije ob 3. uri popoldne. 1. »Revček Andrejček«, narodna igra v petih dejanjih. Vstopnina k igri v prid zastavi: Sedeži 1 K, stojišča 50 vin. Preplačila se hvaležno sprejemajo. 2. Petje sl. pevskega društva »Ljubljana« ter raznih društvenih pevskih zborov in koncertovanje tamburaških orkestrrov ter godbe. Domači društveni moški zbor poje več pesmi. 3. Razni govori, pozdravi. 4. Srečolov ter šaljiva licitacija v korist zastavi. 5. Zažiganje različnih umetelnih ognjev. 6. Razni kupletji: »Šaljivi godci«, »Mi brhki kuharji«, »Zavber France« itd. 7. Splošna prosta zabava. Vstop, razen k igri, prost. Cene v gostilni zmerno.

Vinarski in kletarski tečaj. V torek, dne 19. t. m., priredi o. kr. vinarski nadzornik B. Skalický v Podbrlji pri Št. Vidu na Vipavskem teoretičen in praktičen pouk in sicer najprvo o obrambi proti peronospori in potem o filtriranju in čiščenju vin in o ravnanju z vinom, ki je nastavljeno (načeto). Pri tej priliki bode praktično razkazoval najnovejše stroje za pokončevanje peronospore, kakor tudi nov velik, azbestni filter. Po predavanju se bo vršila pokašnja vin iz državne kleti v Podbrlji, pridelak državne trtnice na Slapu iz leta 1907. Zeleti bi bilo obilne udeležbe, zlasti od strani večjih posestnikov, gostilničarjev, vinskih trgovcev itd.

Romariji na sv. Višarje se vabijo, da se tudi letošnje leto teden pred blinjskimi prazniki udeležijo romanja.

Učiteljstvo in izobrazba. Prav dobro je povedal »Domoljub« v 18. številki, kak namen ima liberalno učiteljstvo pri svojem delu za izobrazbo in po pravici opozoril stariše na to. Da bo isti dopis še bolj popoln, naj navedem za danes še sledeče resnične podatke. V nekem kraju na Notranjskem službuje že več let kot učiteljica neka gospica, ki noče biti slavna samo po svojem očetu, temveč hoče proslaviti ime tudi s »svoim delovanjem«. Prepoveduje otrokom zavijati šolske knjige v »Domoljuba« (že mora biti to strašno hudodelstvo!) naroča jim, da naj boro »Rdeči Prapori«, »Narod«, »Notranjca«, prepoveduje pozdravljati jo s »Hvaljen bodi J. K.«. Kam vse to meri? — Seveda vspehov ni, razun mogoče teh, da se nihče za njo ne zmeni ne samo odrasli, tudi otroci ne. — Čutila je tudi potrebo vtikati se v razmere na sosednjih solah. »Kje je učiteljski ponos« pisala je svojim kolegincem, ko se je niti ne sanjalo, da bodo menda sodelovale pri vpriporitvi neke igre dekliške »Marijine družbe«. — Da »iz dna svoje duše sovraži« kolegincjo, ki je v Marijini družbi — pa mislimo, da ni za hudo vzeti, ker dvomimo, da bi

to njeni koleginci kaj škodovalo, posebno ko je »duša« s telesom vred zelo majhna! — Tako je torej delovanje te gospice izven šole! Za to »naporno« delo za »izobrazbo« naroda, pa si le prisvajala oblast stariim gospodom učiteljem ukazovati, da naj prosijo za pokojnino. Pa ne bo sreče pri tem, kakor menda ne bo tudi pri neki drugi stvari, ki pa sega celo v — srce. — Če pa vse spodleti, bomo pa stran šli — kaj ne? Le kmalu — pa gotovo! Na »Narod« se ni treba naročati radi tega, da bi ložje službo dobila, kakor delajo neke druge gospice, poznajo Vas liberalci že kdaj kot svojo — mi Vas bomo pa tudi priporočili.

Sadovi socialno demokratičnega berila. Podivjanost med mladino, ki prebira socialistično časopisje in liberalno, raste z vsakim dnem. Nič več niso taki mladini nedotakljivi tudi sveti kraji. Po nevrednem prejema sv. obhajilo, kakor smo že omenili par žalostnih slučajev, v cerkvi kar glasno odgovarja duhovniku, ki s prižnice razlaga božjo besedo. Žalosten dogodek se je zgodil zopet prošli teden na Dunaju. O tem se nam poroča: Osemnajstletni delavec Josip Lentsch je prišel v hilteldorfsko kapelo ter se predstavil pazniku Wodički kot duhovnik iz Mariabrunna. Dal se je obleči v mašniško obleko in začel v kapeli pridigovati. Med poslušalci pa je bila slučajno neka šivilja, ki ga je izpoznala. Policija ga je aretirala, ali na stražnici je začel razbijati in razsajati, kakor da bi bil zblaznel, da so ga končno prepeljali na kliniko za umobolne. Vsekako se je blaznega samo delal, v resnici je pa hudoben. — Kako malo pazi marksiteri mojster na valence po mestih. Socialisti pa love na vseh straneh sami sebi prepuščeno mladino in jo zastrupljajo z brezverskimi nauki. Mladina opušča službo božjo, sv. zakramente in sovraži vse, kar nosi znak krščanstva. Kaj bo s tako mladino, ko odraste, si lahko vsakdo misli. Sadovi se sem in tja že vidijo. Bodimo pozorni, da ne bo prepozno. Slovenski stariši, dobro se prepričajte, ko odposljete svoje otroke v mesto, kam jih oddaste. Pred vsem zahtevajte od mojstrov, da bodo skrbeli tudi za neumrloče duše vaših otrok.

+ Odlikovanje. Prečastiti gospod stolni kanonik Andrej Kalan je imenovan hišnim prelatom sv. očeta. Veseleč se za služenega visokega odlikovanja gosp. prelata najiskrenejše čestitamo!

+ Zmaga S. L. S. Iz Št. Vida na Vipavskem smo prejeli te dni brzojavko: V vseh podobčinah in razredih pri občinskih volitvah zmagala S. L. S.!

K tatvini v knezoškofijski palači v Ljubljani se poroča: Med raznimi osebami so bili zaprti tudi bivšega cerkovnika stolne cerkve, Jakoba Zihlerja. Ker mu niso mogli dokazati — bil je namreč Zihlerl ono noč doma — so ga morali izpustiti. Dobro bi bilo, da se najde pravi vlomilec, da se ne bodo zapirale nedolžne osebe.

S. L. S. je napravila zadnjo nedeljo nekaj shodov. Deželni poslanec Mandelj je poročal na shodih na Dolenjskem; deželna poslanca Jaklič in Bartol sta govorila na shodu pri Sv. Gregorju nad Laščami.

Naša društva. V Trbovljah se je ustanovilo strokovno društvo rudarjev. Govorila sta urednika »Slovenca« gg. Moškerc in Terseglav. — Na občnem zboru društva trgovskih uslužbencev v Ljubljani sta poročala dr. Pegan in Moškerc. — V Železnikih se je ustanovilo izobraževalno društvo. Predaval je profesor dr. Aleš Ušeničnik iz Ljubljane. — V Besnici se je v nedeljo vršil ustanovni občni zbor izobraževalnega društva. Govoril je stolni vikar Smolnikar iz Ljubljane.

Stajerska kmečka zveza je priredila preteklo nedeljo več dobro obiskanih shodov. Izborna je uspel shod v Starem trgu v Slovenskih goricah. Govorili so poslanci dr. Korosec, Roškar in Terglav. Slovenski kmetje se vedno tesneje oklepajo kmečke zveze, v kateri upajo svojo rešitev.

Na Viču se je ustanovil preteklo nedeljo telovadni odsek. Predaval je gosp. Ivan Podlesnik iz Ljubljane.

Stajerske duhovniške spremembe. Premeščen je bil č. g. kaplan Pavel Žagar iz Starega trga na Zgornjo Poljskovo. Tu je hudo obolel vrli narodnjak č. g. župnik Franc Vidmajer.

Tri hranilnične knjižice je bila našla mati g. dr. Pegan v Ljubljani 11. t. m. Oddala jih je na magistratu.

Tečaj za izobrazbo bol. strežnic na deželi. Povodom dvojnega jubileja, katerega praznujemo letos avstrijski katoličani, je sklenila Vincencijeva družba za Kranjsko, da priredi po zgledu drugih dežel letošnje poletje teoretiško - praktičen tečaj za izobrazbo bolniških strežnic. V ta namen naj bi preč. gg. župniki izbrali po eno ali več (dve do tri) sposobnih deklet v starosti 25. do 35. let, ki so fizično zdrave, neomadeževanega življenja in voljne se posvetiti postrežbi bolnikov v svoji župniji. Za njih strokovno izobrazbo se priredi v Ljubljani učni tečaj, ki bode trajal od 10. avgusta do 8. septembra t. l. Pouk se bode vršil pod vodstvom izkušenih zdravnikov in bode združen s praktičnimi vajami v deželni bolnišnici. Stroški za nameravani tečaj se imajo pokriti s prostovoljnimi doneski in darovi. Praviloma naj se svota, ki je potrebna za vzdrževanje med tečajem (60 K za osebo) pokrije z doneski onega kraja, kjer bode strežnica delovala, druge stroške pokrije društvo. Ako bodo denarna sredstva, ki se bodo v ta namen nabrala, dovoljevala, se bode ustanovilo nekaj brezplačnih mest za udeležence tečaja. Vsa daljina navodila za izvrševanje svoje službe dobe strežnice tekom tečaja.

Vsakdo, ki pozna žalostni položaj naših bolnikov na deželi, njih onemoglost in zapuščenost, bode uvidel nujno potrebo socialne pomoči. Podpisani odbor, ki je izvoljen od Vincencijeve družbe za izvršitev tega jubilejskega podjetja, se s tem obrača na slovensko javnost s prošnjo, da gmotno in moralno podpira, ker je le z združenimi močmi mogoče izvesti nameravano blago in koristno podjetje. — V Ljubljani, 6. maja 1908. — I. N. Röger, predsednik in blagajnik. — Kanonik Andr. Kalan. — Dr. Fr. Dolšak. — Dr. Fr. Derganc. — Dr. Avgust Levičnik, odborniki. — Dr. Josip Gruden, zapisnikar. — Opomba: Vse prijave in doneske sprejema zapisnikar.

Borovnica. Zadnjo nedeljo meseca aprila je blagoslovil velečastiti gospod dr. Mihael Opeka dva kipa za stranska altaria, prelepo delo tirolskega umetnika, — sv. Jožefa in Brezmadežnega Spočetja. Farani so pokazali, da razumejo pomen te slavnosti. S procesijo v dolgih vrstah so spremljali podobne v župno cerkev, katere so nosili člani Marijine družbe. Do 250 mož in žena pa je s svečami povečevalo vso slovesnost. V cerkvenem govoru pa smo spoznali sv. Jožefa kot vzgled žive vere, katerega naj posnemamo posebno v sedanjem času. Vsi smo pa ta občutek imeli, da se že dolgo časa nismo radovali v podobnem ve-

selju. Zato pa plačaj Brezmadežna vsem, ki so se trudili in povlačali slovesnosti! — Borovniški dom s. k. izobraževalnega društva je že v toliko dogotovljen, da se pričnejo polagati tlaki, postavi oder in kegljišče. Potem upamo, da se naseli v lepi borovniški kraj še več poštenega in odkritosrčnega veselja.

Gorenjske novice.

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

g Žirovnik in občinski odbor. V sobotnem »Narodu« je napisal neki »Žirovnikov učenec« (no, mi mojstra in učenca dobro poznamo), dopis, v katerem beremo: »Naši občinski možje vsi brati in zapisati ne znajo enega stavka, misliti pa nič dalje kakor od ust do nosa. Zato so se večinoma ponižni in radi prikimajo, kar jim župan in župnik ukaže. Par je bilo tako lahkinih, da so že zleteli v — Ameriko. Pa se še dobi med njimi kak tak, ki bi raje danes tja popihal kakor pa jutri.« Tako! Tisti Žirovnik, ki vedno baha, koliko dobrega je že storil za Št. Vid, dela sedaj to dobro, da jasno sramoti poštene in za blagor svoje občine vnete može na tako grd način. Možje, kaj porečete k temu?

g Žirovnik in »Sokol«. Mož se ga brani z vsemi svojimi dolгими štirimi. Menda se že sramuje tega najnovejšega pojava svojega »delovanja«. Prav nič neče vedeti o njem, dasi še ni dolgo od tega, kar je šentviški zdravnik nagovarjal mladeniče, da naj zapuste telovadni odsek in naj pristopijo raje k »Sokolu«, ki ga bo Žirovnik ustanovil na »svobodomislalni podlagi«. Ta »svobodomislalni Sokol« dela sedaj Žirovniku preglavice.

g Žirovnik in nezaupnice. V »Narodu« beremo, da se Žirovnik prav nič ne zmeni zanje. No, to je samo zopet dokaz njegovega dolgega jezika, kajti ko je mož slutil, da bo v krajnem šolskem svetu nekaj proti njemu zaropotalo, se je pa tako menil, da je pisaril članom krajnega šolskega sveta pisma, kakor je sledeče: »... Prosim Vas, da gotovo pridete ob 4. uri k seji in da glasujete zoper predlog, ker tak sklep gotovo ne bi bil naši fari na čast in ne na korist. Jaz tudi nisem za 17 letni trud zaslužil take zaušnice.« Tako! Prej prosil, da se mu ne da zaušnice, sedaj pa, ko jo je dobil, pa baha, da se ne zmeni zanje. To je mož!

g Žirovnik pred sodiščem. Kaj pa tista nezaupnica, ki ste jo dobili meseca decembra od naših fantov? Zakaj pa o tisti tako ponižno molčite?

g Žirovnik in kaplan. Ta mu je najbolj v želodcu. Ker mu vsa njegova posvetovanja, h katerim je zbiral svoje pristaše proti kaplanu, niso nič pomagala, skuša sedaj škodovati istemu na ogledu z grdim namigavanjem. Govori nekaj od Jesenic. Mi bi tudi radi tisto zvedeli, zato, Žirovnik, ako ste mož, na dan z delanji. — Drugače pa že veste, kako ime zaslužite. Stokrat bi že porabili najmanjšo stvar, če bi kaj vedeli. Vaš bivši učenec.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz Podbrezj. Nova tržiška železnica nam hoče vzeti poštini urad. V Dupljah bo poštini urad. S tem res precej izgubi podbrežka pošta. Zato naj nese vsak Podbrežan vsako pismo, razglednico ali kako drugo pošilatev na pošto v Podbrezjah: Gotovo bi bilo škoda, ako bi izgubili urad, katerega imamo že od

leta 1873. Ves ta čas ga oskrbuje gosp. Fran Črnilec, učitelj v pok. — Nastopili so krasni pomladanski dnevi. Tukaj imamo drugi največji sadni vrt na Kranjskem; je last g. Al. Pavliča. — Na Tabru bodó popravljali zidovje okoli križevga pota. Tudi pota na ta hribček so že popravili.

g Glede toče v Blagovici smo poizvedeli, da je državni poslanec dr. Krek že dne 12. t. m. v državnem zboru stavil nujni predlog za podporo poškodovanim krajem.

g Naklo. Dne 4. t. m. smo položili v pomladansko zemljo velezaslužnega šestnajstletnega mladeniča Vinkota Černilca. Tako lepega pogreba župnija že dolgo ni videla.

g Slavnost v Mekinjah. Kaj sijajna bode slovesnost blagoslovljenja nove zastave v Mekinjah, kakor dosejanje priprave kažejo. Že so prijavila svojo udeležbo sledeča društva: 1. Slov. pevsko društvo »Ljubljana«, 2. Kršč. soc. zveza, 3. Društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani, 4. Društvo »Kamnik«, 5. Izobraževalna društva v Domžalah, 6. v Mengšu, 7. v Dobu, 8. na Rovih, 9. v Šmarci, 10. v Ihanu, 11. v Radomljah. Sorodna društva, pohitite s svojim prilaševanjem! Čim večja udeležba bode, tem bolj se bomo vneli za nacionalno pravo narodno delo! Podrobni spored bode objavil »Domoljub« v prihodnji številki.

g Lahoviče pri Cerkljah. Naša prijazna cerkev v Lahovičah je posvečena sv. Florijanu, kojega smo letos praznovali posebno slovesno. Zjutraj smo praznovali slovesno peto sv. mašo in šmarnice, ob 8. uri pa je prišla procesija iz Cerkelj, ki je bila letos posebno dolga. Po drugi sv. maši nam je napravila cerkljanska dekljška Marijina družba izredno veselje! Predstavljale so nam igro »Sv. Elizabeta«, ki kaže toliko ljubezen do ubogih revežev, kakor tudi do svojih preganjalcev. Igralke so svoje vloge izvrstno rešile, in so nas popolnoma presenetile s svojim izbornim nastopom, ravno tako tudi pevke s času primernimi ljubkimi pesmicami. Bodi na tem mestu izrečena pristrčna zahvala vsem, pevkam, pevovodji in igralkam, posebno pa se še zahvaljujemo č. g. župniku cerkljanskemu, kakor tudi gospodu svetniku in gosp. kaplanu iz Komende in vsem, ki so nas počastili s svojim prihodom.

g Pri sv. Joštu nad Kranjem bo letos romarski shod šesto nedeljo po Binkošti, ne pa peto nedeljo, kakor je bilo dozdaj navadno.

g »Kmečka zveza« za kamniško dekanijo napravi v nedeljo dne 24. maja popoldan ob 3. uri javen shod v Špitaliču. Isti se vrši v prostorih župnišča. Kmetje in somišljeniki, udeležite se polnoštevilno!

g Iz Smedenika. V nedeljo 3. maja igrana veselica izobraževalnega društva je dobro izpala. Udeležba obilna, kar priča, da dobivajo ljudje zaupanje do društva. Fantje in možje, pristopajte k društvu v obilnem številu, tu iščite pravega razvedrila! Proč s pomisleki!

g Somišljeniki Gorenjske, posebno kamniške okolice na Vnebohod Kristusov, dne 28. majnika v Mekinje pri Kamniku! Takrat bo v Mekinjah velika slavnost blagoslovljenja nove zastave »Slov. katol. izobr. društva«. Iz Ljubljane v Kamnik bo vozil posebni vlak. Vsa društva in vsi somišljeniki se zbero ob pol 9. uri zjutraj pred kolodvorom v Kamniku. Opozorjamo vsa naša društva posebno v bližini Kamnika, da se slavnosti polnoštevilno udeležijo, ravno tako naj vsi zaupniki »Kmečke zveze« agitirajo, da bo ta dan pravi ljudski tabbor. Od kolodvora odkorakamo k slavnosti, pri kateri bo imel slavnostni govor državni in deželni poslanec dr. Janez Ev. Krek. Obed bo v kopališki restavraciji. Popoldne ob 2. uri bodo v župni cerkvi litanije ter blagoslov z Najsvetejšim, ob 3. uri popoldne v krasnih in obsežnih prostorih kopališke restavracije velika

ljudska veselica, pri kateri bo pelo več pevskih zborov, med temi tudi pevsko društvo »Ljubljana« ter bode sviralo več godb. Še enkrat pozivljamo vse svoje somišljenike, da se vsi kot en mož zbero na tej velevažni veselici!

g Dob. Naše slov. katol. izobr. društvo in mladeniška Marijina družba priredita v nedeljo, dne 17. t. m. v proslavo Brezmadežne lurske Device jubilejno veselico. Spored je jako lep. Krasne v srce segajoče deklamacije, lepe Marijine pesmi, katere bode pel društveni moški zbor, so na dnevnem redu. Za tem igra »Pri grajski kapeli«, katero je zložil nek mladenič iz moravske župnije. Snov je vzeta iz zgodovine nekega gradu pri Moravčah. Je iz časov, ko je gospodaril le graščak, a kmet mu je bil uboga para. Igra je bila samo enkrat igrana, je še nova ter zelo zanimiva. Vse se godi okrog grajske kapele, posvečene Materi Božji, h kateri so se ljudje v svojih stiskah in nadlogah z vsem zaupanjem zatekali. — Iz tega se razvidi, da je prav primerna za naše slavje v čast Brezmadežni. Prostor pri gospej A. Detela pa je tako pripravljen in prostoren, da se kljub največji udeležbi ni bati ne gnječe ne vročine. Vas pa, draga bratska društva in cenjene Marijine družbe, najljudneje vabimo ter sploh vse, katere veseli kaj lepega videti. Pridite! Bomo združeni z dia srca klicali: O lurska Mati sveta, pozdravljamo te!

Dolenjske novice.

Belokranjske novice.

d Požar. Iz Adlešičev, 5. maja. Danes popoldne ob četrto 4. začelo je goret pri Ivanu Adlešiču v Adlešičih št. 19, pri Gornjem Graganu. Ker je bilo vse suho in je vlekel še jug, mu je v dobri uri zgorel hlev, ki je bil sicer zidan, a s slamo krit, in hiša, lesena in s slamo krita, ki je pogorela skoraj do tal. Sreča za našo vas je bila, da je vlekel jug in odginal slamo čez Kolpo proti Mrzliakom na Hrvaskem. Ko bi bila pa držala burja, bi zgorelo brez dvoma več hiš naše vasi, ker bi se bil ogenj gotovo razširil. Gospodar je bil sicer zavarovan pri francosko-ogrski zavarovalnici za 800 kron škode, a škode ima čez 2000 kron. Zgorelo mu je tudi več kosov obleke, platna in nekaj denarja. Ogenj je nastal po nesreči. Ta udarec je za Ivana Adlešiča toliko hujši, ker je pogorel tudi leta 1898. dne 17. novembra. Takrat mu je zgorela hiša, hlev, pod in svinjaki, veliko krme in nekaj denarja. A zavarovan ni bil nič.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Prvi letošnji shod pri sv. Miklavžu na visokih Gorjancih bode v nedeljo, 17. t. m., ob 10 uri. — »Ondi se sveti Miklavž časti, — Kranjc pa Hrvata pogosti«.

d Z Bučke. To so vam tiči naši liberalci tam v gradu Radelci, kjer stražijo neki zaklad in »kaso«. Cele romane bi mogli napisati o nekaterih teh možeh propadajoče liberalne stranke. Lahko bi pisali o dveh firklih ričeta, o neki hiši v vasi »Ograja«, o izgubljenem »cekariju«, o iskanju dveh liberalcev v pozni noči. »Slovenski Narod« hvali našega vrlega gostilničarja, ki je star že 76 let, a prav krepko še rahlja kosti liberalcem. Čast mu! Le tako naprej, vojna se je pričela. Možje pošteni, vsi na krov, da stremo liberalizem za vedno.

d Iz Loškega potoka. Kmetijsko društvo je imelo dne 3. maja svoj občni zbor. Vodstvo društva je položilo račun preteklega leta, iz katerega razvidimo, da društvo kaj lepo napreduje. Promet živahen, število članov se vedno veča in je v zadnjem času znatno poskočilo, lepa svota čistega dobička se zopet pripiše rezervnemu zakladu, ki je dosegel že kaj lepo višino. Pri računih in poslovanju se je našlo vse v najlepšem redu. Marljivim in skrbnim odbornikom in nadzorstvu izreka občni zbor za njihovo nesebično delovanje in trud toplo zahvalo ter jim pokaže svoje priznanje, da izvoli vse dosedanje še za bodoče leto v vodstvo. Cast vrlim možem, to je prava ljubezen in delo za narod in blagor kmetijskega stanu, ki obstoji v delu in ne v besedah ter narodnih trobojnicah in živio-klicih. Zelo nas je veselila laskava pohvala našega odbora od strani revizorja iz Ljubljane, ki obeta društvu pri takem vodstvu obstanek in lep napredek. Konečno še g. Skulj izvaja, da še nobenkrat niso občni zbori kmetijskih društev tako lahko veseli, kot baš letos. Dosedaj je nam vse nasprotovalo, sedaj pa že najvišje oblasti kažejo prijazno lice takim društvom. In neprijaznih lic je kaj mnogo videlo naše društvo v domačem kraju, posebno ob svojem rojstvu. Niso bili mirni časi, strašno je grmel in treskalo in hud vihar je razsajal, velik prah se je vzdigoval po naši dolini, ki naj bi zadušil mlado društvo že v kali. Pa zrno je bilo dobro vsejano, dobro zavarovano in strele niso opravile nič, mimo so šle, zgrešile cilj, pa preslabe so bile. In vihar nam je še koristil, smo vse smeti in ljujlo iztrebili, da je zrno boljše vzkalilo, bolj bujno pognalo. V devetih letih je zrno društva vzraslo v krepko drevo, katerega sad uživamo vsi in še več ga bodo naši zanamci. Oklenimo se društva in bodimo vztrajni ter se zavedajmo tudi velike koristi njegove, saj s tem društvom se varujemo previsokih cen pri trgovinah in pa slabega blaga, kar koristi vsej dolini. S pogumom in zavednostjo skrbimo za lep napredek tega, vsemu kmetiskemu stanu koristnega društva, z nami pa Bog in sreča junaška!

d Iz Gorenje Silvnice. Naša podružna cerkev sv. Magdalene na gori pri Šmarju se je lansko leto vsa prenovila zunaj in znotraj. Letos pa je dobila še novi veliki oltar, katerega nam je napravil gosp. Pengov iz Ljubljane. Delo hvali mojstra. Cerkev je dobila tudi prekrasen lesteneč, podaril ga je nek domač dobrotnik sv. Magdaleni in Bogu v čast. Cerkev je zdaj jako krasna, le zvonova v zvoniku milo tožita, ker jima manjka še enega tovariša, kateri bi jima pomagal »basirati«. Bog in sv. Magdalena naj oživita srca vernikov, ki naj bi darovali milodare v ta blagi namen, namreč za novi veliki zvon, potem bo cerkev ena najkрасnejših v šmarski fari. Blagoslov novega oltarja bo v nedeljo, dne 17. maja, dopoldne ob 10. uri, kjer bo tudi darovanje za cerkev. Vabijo se vsi verniki. Na svidenje na magdalenski gori pri Šmarji; železnična postaja je Šmarje Sap.

d Iz St. Ruperta. Mlekarna je ustanovljena in registrirana. Veliko govorenja je bilo in veliko ljubezni do kmeta — a nazadnje se je izdala vseeno tista liberalna žilica, ki išče sama sebe. Bil je dvojni klic: mlekarna na Nemški vasi, mlekarna v St. Rupertu. Vsak pаметen človek je rekel, da mora biti v St. Rupertu mlekarna. Ali kaj pomaga pamet, — ko pa je Zupančič, tisti, ki je pomagal pri železnici kmetom, na Rakovniku. Zato se je izdala beseda, da mora biti mlekarna na Nemški vasi. S tem je bila pretrgana nit in blagi namen grofa Barbota, da bi združil obe stranki, je šel po vodi, kar se je že od začetka pričakovalo. Prosim, ali je mogoče v eni stvari delati skup, če pa v drugi stvari rujejo vedno proti

ljudstvu. Može, ki so pojedli občini pri žganju nad 1000 gld., naj napravijo lahko 100 mlekarn, saj jih ne bodo za ljudi, ampak zase. Če je mlekarna pri oštariji — tudi nekaj nese. Zato je prav povedal v nedeljo, 3. maja liberalcem dr. Pegan: Pogrebi. Pogrebi bodo in ostanejo liberalci. Naši trdni može pa so napravili mlekarno v St. Rupertu za ljudi in rečemo samo: Kdor je z nami, naj se oglasi in pristopi k mlekarni. Če pa koga veseli, naj gre pa k pogrebem na Rakovnik ali v Bistrico. — Toča je padla 7. maja po St. Rupertu. Po nekaterih krajih je vse pobelila. Po vinogradih bode precej škode. — Gorelo je v Tihabuju, fare št. kriške dne 9. maja. Ognjegasci iz St. Ruperta, ki so brzojavno pozvani, prišli ob pravem času, da so zastavili ognju pot. Pohvaliti moramo ognjegasce radi njih vztrajnosti, ko so delali celo noč od popoldneva na nedeljo, grajati pa nekatere domačine, ki še gasiti niso hoteli in so še celo voz računili ognjegascem. Več prihodnjic.

Višnja gora. Naša hranilnica je povabila gospodarje višnjegorskega okraja na sestanek dne 23. aprila, da se pomenijo, kako izboljšati živinorejo v okraju. Sestanek je otvoril hranilnični predsednik župnik višnjegorski ter povedal, da namerava hranilnica nakupiti pasemske telice ter iste prodati na dražbi gospodarjem pod pogojem, da jo vsak ima do tretjega teleta. Vsako teh treh telet mora rediti, oziroma prodati posojilnici po tržni ceni. Na ta način bi se živinoreja v doglednem času povzdignila. V ta namen je hranilnica dovolila 600 K, dobilo se je po posredovanju g. Povšeta 300 K deželne in 400 K državne podpore. S skuplom za telice sme torej razpolagati gotovo s svoto 2000 K, ki se bo še povišala, ako še druge posojilnice v okraju St. Vidu, Krki in Zatičini store svojo dolžnost. Gre se zdaj le za to, da se določi kraju primerno pasmo. To je namen sestanka. Kot strokovnjaka sta prišla gg. poslanec Povše in vodja Pirc. Og. vodja Rohrman in Pavlin sta bila zadržana. Po pozdravu navzočih ki so se zbirali v obilnem številu, predlaga predsednikom g. svetnika Povšeta, ki je nato prevzel predsedstvo. V uvodnem govoru je poudarjal predsednik, da si more kmet le v živinorejo podvojiti svoje dohodke. Tudi država vedno bolj podpira to panogo. Namen višnješke posojilnice je, pravi, da hoče tudi plemenske telice kupovati, ker s tem pospeši izboljšanje živine. Na vprašanje, katero pasmo naj se goji, odgovorila gg. Javornik in Kristan, da simodolsko. G. poslanec opomni, da je videl pri nas ob premovanju neenotno živino; v St. Vidu sivo, priporoča pa simodolsko, ker raste hitro in v treh letih doraste, dočim rabi naša štiri leta. — G. nadučitelj Pirnat v nagovoru spodbuja k živinoreji in prosi ravnatelja Pirc, naj on izreče svoje mnenje o pasmi. G. ravnatelj poda strokovno poročilo o pasmah, ki bi prišle v poštev in izreče dokaj dobrih naukov. Pogreša med Kranjci ljubezni za rejo živine, zato pri nas ni tako razvita, kakor na Tirolskem ali v Švici. Saj je v prejšnjih časih živel Kranjec bolj na cesti, trgovina in obrt sta mu nudila boljši dohodek. Toda sedaj se mora oprijeti živinoreje. Umno treba ravnati z živino. Dobri hlevi, snaga, solnce, zrak, pašniki, — to je potrebno živini. Gnojnico ven na travnik. Gospodar naj bo rad v hlevu, rajši nego v gostilni. Tudi z domačo živino se dá mnogo doseči, ako se ogiblje napak pri živinoreji, a še hitreje bo, ako se nakupi dobra tuja pasma. Izmed pasem, ki jih je opisal, priporoča za naš kraj simodolsko ali pa predarlško. Predsednik se zahvali g. ravnatelju in pove, kako Čehi, ki je govoril ž njimi v državnem zboru, hvalijo simodolsko pasmo in da se imajo češki živinorejci samo tej pasmi zahvaliti, da se je izboljšal njihov položaj in da jim gospodarstvo kaj nese. Pozivlje

može, naj svetujejo iz svoje skušnje. — Gosp. Javornik iz Zaline, ki ima simodolsko pasmo, pravi, da je ž njo prav zadovoljen. Ta pasma je jako ješča in ni nič izbirena. Odkar ima bika simodolske pasme, se pozna pri živini okolice napredek. — Dalje se pogovora udeležujejo razen g. predsednika še gg. poslanec Košak, župan Pirnat, Končina, ravnatelj Pirc, Skufca in domači župnik. Razni govorniki so g. županu Pirnatu ugovarjali, ki je rekel, da je za malega posestnika bolj imeti dve majhni kravi, kakor jedno veliko. Pa zdi se, da po krivici. Res je velika krava lepša, morebiti več vredna, manj poje kakor dve mali in da bi se škoda v slučaju pogina zavarovala z zavarovanjem — katerega pa še nimamo; pa tudi to je res, da mi ena velika krava daje mleko le pol leta, dve majhni pa lahko celo leto. Kdor pa več, koliko zaleže mleko v kmečki hiši, bo rekel, velike krave so za velike, a male za male posestnike. G. Omahen pokaže zborovalcem lepo telico simodolske pasme, ki se je pri glasovanju z večino sprejela. — Ko je odgovoril na posamezna vprašanja in želje gg. župnika Vidergarja, Skufce in Jakliča, sklene g. predsednik zborovanje z željo, naj bi Bog blagoslovil započeto delo.

Notranjske novice

Idrijske novice.

n V grob je spravil geruš nekega rudarja iz Idrije, moža v najboljši starosti, očeta več nepreskrbljenih otročičev. Na sv. Florijana dan ga je izpil kar dva litra, zato se je v njem užgal. Revez je bil verna ovčica Kristanova. Pri tej priliki pa vprašamo g. »ravnatelja« Antona, ali je on res odkril delavski prijatelj. Če reče, da je, mu pa pravimo, da je nevednež. Kajti ko bi on premislil, koliko zla stori delavcem geruš, bi bolj govoril zoper geruš, kakor zoper duhovščino. Geruš je večji sovražnik delavcev, kot so duhovniki. Duhovniki niso še nobenega delavca umorili, geruš jih pa mori.

n Dostl imajo sedaj liberalni gospodarji v idrijski občini. Dobili so ukor od svoje višje gosposke, to je od deželnega odbora v Ljubljani. Graja je zadela najbolj g. župana Šepetavca, ki jo pa zasluži manj kot drugi vojvodi. Dež. odb. je namreč ostro obsodil sklep zadnje tajne občinske seje, ki so v nji skienili prezidati »Čitalnico« in določili v ta namen 39.000 kron, med tem ko jim je bilo prepovedano potrošiti za to poslopje 20.000 kron. Čuditi se moraš nad predrznostjo naših mestnih očetov, ki niso niti čakali postavnega roka 14 dni za prizive, niti poslali v Ljubljano rekurza gosp. kateheta Oswald. Žalostno je to, da si upajo uradniki, juristi in drugi neučenjaki kršiti zakone.

n Frakarja bi rada popravljala »Čitalnico« za ples in svoje veselice na stroške davkoplačevalcev. In kdo jih zagovarja in podpira njihovo početje? To ni nihče drugi kot veliki »delavski prijatelj« Kristan. Socialni demokrati pa še vedno meže, da tega ne spoznajo; prosvitljeni (v resnici: za nos peljani) pa hočejo biti.

n Šole v Zavracu bi pač ne bilo treba zidati, ker če bo šola na Medvedovem Brdu in je že dozidana šola na Gorah, kamor bodo hodili tudi naši Dolani, bode potem v Zavracu le bore malo otrok. Stroški za novo šolo bi bili pa velikanski. V Zavracu naj bi bila vedno še zasilna šola. Zele pa šole le naš rojak učitelj Bezeliak, Potoški Urban in še nekdo drugi — ljudstvo je pa za to, da bi se ne delalo vrtilikih stroškov kmetom z zidanjem nove šole.

n Obsojen v zapor. Čevljar Francišek Likar na Vojskem je bil obsojen pet mesecev v zapor, ker je župnika napadel, mu nevarno pretel in ga zmerjal. Ta mož je bil Kristanov zaupnik ob volitvah, in iste laži, ki jih je Kristan nosil v »Napreju«, liberalci pa v »Slov. Narodu« in v »Soči«, je kvasil tudi ta mož o župniku. Če si je to mož sam izmislil vse in je časopisje njemu verjelo — dovolj slabo, — če je pa mož verjel časopisju, — pa sedaj lahko preišči, kam privede lahko slabo časopisje človeka.

n Verske vaje zelo potrebne. Kar človek mora imeti po svoji naravi, ne bo nikoli docela opustil. Kadar je prav velika sila, tedaj verno ljudstvo v procesijah prosi Boga milosti; — tudi naši mokrački ne morejo opustiti te najpomembnejše verske vaje, vedno imajo svoj obhod 1. maja. Če ne marate biti katoličani, mokrački, morate pač opustiti vse, kar imajo katoličani — procesije, slovesni obhodi so pa edinole verskega in pristno katoliškega značaja.

n Katoliško slovensko izobraževalno društvo iz Spodnje Idrije v Kanomljah. To društvo je napravilo v Gorenji Kanomlji pretečno nedeljo veselico. Igralo se je izborno »Krčmar pri zvitem rogu«, »Kmet in fotograf«, »Vaški skopuh«. Vmes so vrli Idrijčani in pa cerkvene pevke od Fare dobro prepevale. Ljudje v tem kraju še niso videli tako poštene in pa lepe zabave. Oglasili so se pa tudi v precejšnjem številu za izobraževalno društvo. Vsa čast za trud in izobražbo ljudstva gosp. kapelanu Janezu Mrak in nadučitelju Jančku Bajec. Izobraženci, duhovniki in učitelji na deželi, pridite k nam med ljudstvo in ne bomo potrebovali mokraških lažizobraževavcev.

n Svoji k svojim! Hodil je pred leti agent zavarovalne družbe »North-Britisch« in zavaroval po Kanomljah in Vojskem kmete, seveda pri tem je drugače pravil agent in drugače ga je razumel kmet. Letos je pa omenjena zavarovalnica v Gradcu vložila vse polno tožba proti kmetom. Naj bode že kakor hoče — nepravilnosti je veliko pri agentu — kmetom pa svetujemo, naj odslovo vse tuje agente ter naj se zavarujejo edinole pri zastopnikih naše vzajemne zavarovalnice.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Postojna. Nova kmečka hranilnica in posojilnica, ki je začela poslovati meseca marca, se prav lepo razvija. Prometa je imela 19.000 kron. Uradne ure so vsak četrtek od 9. do 11. — V Velikem Otoku je umrl dne 3. maja po kratki bolezni nepričakovano hitro Anton Vilhar. Bog bodi milostljiv njegov duši.

n Slavnost deklacije Marijine družbe v Studnem v proslavo 50-letnice Lurške Matere božje, ki so jo priredile dne 26. aprila in 3. majnika, se je zelo dobro obnesla. Petje je vodil planinski organist. Posebno je lepa ona pesem o Lurški Materi božji; škoda, ako še ni natisnjena; za letošnji jubilej kot nalašč; zložila jo je uršulinka č. m. Eleonora. Slišali smo tudi razne deklamacije, eno tudi zelo dolgo: »Rojstvo Marijino«, zložil M. Zemljč. Nahaja se v knjigi: »Marijino življenje«. Občudovali smo dobri spomin deklamovalke in lahkoto in obilen trud, ki so ga imele, jim bodi zavest, da so storile nekaj lepega v proslavo Lurške Matere božje, ki jim bo vse obilno povrnila. Nazadnje pri ponavljanju smo imeli tudi srečlov: lovili so mnogi srečo, eni so jo vjeli, enim le pa ušla, poskusiti bodo morali drugi-

krat. Vsem onim, ki so nam darovali razne lepe dobitke, bodi tem potom izrečena najsrčnejša zahvala! Marija jim bodi plačnica!

n Zlata poroka. Dne 5. majnika obhajala sta Anton in Marija Krebelj zlato poroko na Ostrožnem brdu, posestnika na h. št. 15. Zlatoporočnica sta pri popolnem zdravju; zlata poroka izvršila se je v najlepši slovesnosti ob obilni udeležbi svatov in drugih ljudi. Obema zlatoporočencema želimo še mnogo let!

n Marijina družba v Trnju je priredila drugo nedeljo po Veliki noči predstavo »Vedežvalka« in »Kmet Herod«. Klenski mladeniči so dobro izvršili svoje vloge. Čudimo se, da se morejo kmečki fantje v primerno kratkem času tako izborno izobraziti. Le tako naprej, vrli mladeniči. — Dekleta so ponovile igro sveta Cita. Tudi te so dobro igrale. — Iz Amerike se ljudje vračajo domov. Prav je, da bodo imeli kmetje saj kaj delavcev. Te tiste slabe navade, katerih so se navzeli v Ameriki, naj bi bili tam pustili, pa bi bilo vse dobro.

n Iz Rovt. Čudno je postopanje našega občinskega odbora. Pri nas nameravamo sezidati prostovoljno precej obširen zadrugi dom, kjer bi imela nekatera društva svoja stanovanja, posebno pa zadruga in izobraževalno društvo. Ljudje so se z veliko požrtvovalnostjo oprijeli dela, prostovoljno brezplačno kopali kamen in pesek, obljubili tudi speljati več ko mogoče na ta način skupaj. Stavbeni prostor se je pa izbral na takem kraju, ki je za to kar najboljši, drugače pa skoro ni raben, edino to je, da sta dve poti čisto skupaj. Eno se predeli tako, da od tam dve vodita v župno cerkev. Da bi se pa mogla omenjena stavba postaviti, bi bilo treba eno teh poti zasuti, ker vsak človek z zdravim razumom izprevidi, da je ena nepotrebna. Kaj je pa storil naš občinski odbor. Župan skliče sejo, odborniki svečano pregledajo prostor, potem večina glasuje za to, da se nobena imenovanih potov ne sme zapreti. Naš občinski zastop razume, kaj ne, napredek. Ljudje si želijo imeti hišo, da bi bila na razpolago vsem, in ti ljudje, mesto da bi stvar podpirali, pa zabranjujejo. Zadruga ima še eno leto prostore v sedanjih hiši, kaj pa potem? Ali naj razpače, da zopet pademo v roke nekaterim krvosom? Občinski zastop naj si pa zapomni, da je cela občina ogorčena nad tem sklepom in da se bomo o tem pogovorili pri občinskih volitvah v jeseni.

Iz raznih krajev.

Iz Amerike se poroča: Newyorška nadškofija je praznovala 2. t. m. stoletnico svojega obstanka. V početku je štela 45.000 duš, dve cerkvi in štiri duhovnike. Danes šteje tri milijone in 200.000 katoličanov, 130 cerkva, 135 farnih šol, v katere pohaja 65.000 otrok. Sv. oče je nadškofu newyorškemu izrazil svoje posebno veselje nad lepim napredkom duhovnega življenja. K slovesnostim so došli kardinal iz Baltimora, kardinal Moran iz Avstralije, kardinal Logue iz Irske, nadškof iz Vestminstra in okoli sto škofov. 2. t. m. je bila velikanska procesija po mestu. Udeležilo se je cerkvenega sprevoda nad 40.000 katoličanov. Ti veseli pojavi verskega življenja bodo gotovo dober vtis napravili na vse Slovence, ki imajo svoje rojake v Ameriki.

Nesreča se je zgodila dne 1. majnika na trdnjavi pri Bovcu. Pri nabiranju suhih drv v strmih hribu se je vtrgal velik kamen in s tako močjo udaril na glavo pešca Mihaela Humarja, da je bil na mestu mrtev. Doma je bil iz Banjšice pri Kanalu na Primorskem. Bil je 22 let star in je služil prvo leto. Bil je ubogljiv in marljiv vojak. Zato je bil od svojih sorojakov visoko spoštovan. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Najnovejši dogodki.

Zagrebsko vseučilišče je zaprto. Večina visokošolcev je šla študirat v Prago in Beograd.

V Afganistanu se je napravila zarota proti Angležem. Zarotnikov šteje 13 do 20 tisoč. Ti so napadli neko angleško stražnico. Angleži so odbili napad. Neizogibna je vojska med Angleži in Afganistančani.

Francozom se ne godi predobro v vojski z Maročani. Cete Mulej Hafida so porazile že večkrat francoske vojake. Mulej Hafid koraka proti glavnemu mestu Maroka, proti Fesu. Če dospe srečno v Fes, se ne bo Francozom dobro godilo.

Napad na duhovnika. V mestu Sierča v Galiciji je napadlo več ničvrednih socialističnih delavcev duhovnika Zdenski, ki se vračal od bolniške postelje nekega kmeta, katerega je previdel. Duhovnika so nevarno ranili.

V Koreji vladajo zadnji čas veliki nemiri proti Japoncem. Ti so morali poslati v Korejo večje število vojakov.

V Opavi so prestopile vode, ki so narasle vsled tavanja snega, bregove in povzročile ogromno škodo.

Avstrijski židje so zelo ogorčeni nad profesorjem dr. Feilbognom z Dunaja, ker je napravil v Rimu toliko pohujšanje pri papeževi maši v sikstinski kapeli. S posredovanjem avstrijskega poslanika so dobili vstop v kapelo omenjeni profesor Feilbogen in dve židniji. Pri obhajilu so se vsi trije rinili v prve vrste in bili tudi obhajani. Židniji ste nato sv. hostijo — izpljuvali! Med navzočimi katoličani je vsled tega nastalo silno razburjenje. Minister za zunanje zadeve Erental je takoj izrazil v Rimu svoje obžalovanje. Drugič bode bolj previdno postopal poslanik, kadar bo izdal karte za Vatikan.

Narodno gospodarstvo

Vrtnarstvo in naše kmetiške gospodinje.

(Konec.)

Vemo, da bo marsikaka gospodinja ugovarjala, češ, da nima časa za tako natančno delo v vrtu. No, skrbna in pridna gospodinja si bo že našla časa tudi za to, a pomagati ji mora pri tem vsa družina, ne izvzemši gospodarja samega. Posebno pa naj se za lažja vrtna dela uporabljajo otroci. Vendar pa mlajših otrok ni predolgo zadržavati pri delu, kajti otrok se mora tudi igrati.

Ker smo že pri otrocih, bodi našim gospodinjam priporočeno, da sejejo redkvice, ki bo posebno zgodaj spomladi, ko še ni sadja, otrokom za malico jako dobrodošla. Prilegla pa se bo seveda tudi odraslenim. Dalje naj se na primernem kraju nasadi ribizeli, maline itd., ter naj se sploh gleda na to, da bodo otroci skozi vse leto imeli sadje. To je najboljša namoestilo za slaščice.

K sklepu bodi še pripomnjeno, da v vrtu ne sme biti visokih dreves, ker njih korenine vzemo vso hrano drugim rastlinam, a s svojimi vejami zastirajo solne žarke, katerih svetloba in toplota je rastlinam nujno potrebna.

Kako pregnati mravlje od dreves?

Pogosto se bere v naravoslovnih knjigah, da mravlje zasledujejo na drevesih listne uši. Kdor pa je zasadil mlada drevesca in si jih večkrat ogleda, bo kmalu zapazil mravlje,

ki so se vgnezdile v rahli zemlji okrog korenin drevesc in tako zadržujejo rast. Ko drevesce požene prve liste, je že mravlja tu, da požre mlade brste, če jame cvesti, spravi se na cvet, in če drevo obrodi sad, tudi tega ne pusti v miru. Drevo, katero nadlegujejo in objedajo mravlje, slabi, in če tudi takoj ne, se vendar v nekaj letih posuši. Da se prežene mravlje, imajo ljudje navado drevesca namazati z gnojico, kar pomaga nekaj časa. Ako pa se zemlja zopet osuši in neprijeten duh izgine, tedaj se zopet povrnejo mravlje. Tudi druga sredstva ne pomagajo trajno. Eno pa, kakor poroča neki sadjerejec, je imelo uspeh. Drevo je na gladkem kraju namazal s kredo, tako tudi kol pri drevesu pod motozom ali obvezo in mravlje so kmalu izginile. Poskušale so priti čez s kredo namazano mesto, a nekaj jih je padlo kakor omamljenih takoj na tla, druge, katerih se je prišla kreda na noge, niso mogle naprej in popadale so z drevesa in čez nekaj časa jih ni bilo več videti na drevesu.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst.

63, 31, 33, 23, 75.

Graz.

49, 75, 48, 47, 33.

ŽITNE CENE.

Cena za 100 kg.

Ljubljana, 12. maja.

Pšenica, domača	23.50
Rž	19.—
Oves	17.—
Ajda, črna	19.—
Ajda, siva	18.—
Proso, bely	20.—
Proso, rumeno	17.—
Ječmen	16.—
Fižol, rdeč	19.—
Fižol, koks	19.—
Fižol, mandolon	13.—

Cvetlično milo št. 650

najboljše toaletno milo sveta

ne velja čisto
nič

če pošlješ trgovcu, pri katerem jemlješ „Ceres“-jedilno mast, ovitke Ceres-zavočkov. Za vsakih 10 ovitkov dobiš 1 kos najfin. cvetličnega mila št. 650 čisto zastonj.

Ceres
Jedilna mast

manj kakor masla ali svinjske masti, in so jedila prav okusna.

je cenejša od drugih masti in izdatnejša. Porabi se je 15-20% manj.

1059 1

1078

Hiša

3-1

z gospodarskim poslopljem, lepim sadnim vrtom in tremi njivami se proda po ugodni ceni. Hiša stoji 5 m od postaje „Stara cerkev“ v vasi, ki šteje čez 50 števil.

Več o tem pri **Jakobu Povšetu**, posestniku in gostilničarju v Stari cerkvi št. 35 pri Kočevju.

2 vajenca in 1 pomočnika

za strgarsko obrt sprejme takoj **J. VIDMAR**, strugar, Kranj. 1039 3-2

Priporočam gg. čevljarjem in p. t. občinstvu svojo novo **trgovino z usnjem in vsemi čevljiarskimi potrebščinami v Ljubljani sv. Petra oosta 2**, nasproti cerkve frančiškanov.

Izkušal bom, da z dobrim blagom in nizkimi cenami zadovoljim vse c. odjemalce in prošim obiska.

2844 52—10

K. A. Kregar.

Mlinarja

za mlin na bencin-motor sprejme „**Kmetijsko društvo v Loškem potoku**“ (pošta Travnik, Kranjsko). — Plača po dogovoru, stanovanje prosto, nastop s 1. julijem. 1085 3-1

Zelo trpežno

OPEKO

kakor zarezo, navadno strešno in zidarsko v poljubni množini priporoča 940 9-1

A. Kobi,

Breg, železniška postaja Borovnica.

V nekem obljudenem trgu na **Dolenjskem** je na prodaj lepa 1114 1-1

enonadstropna hiša

v kateri se je nahajala **gostilna in mesarija**. S hišo vred se proda tudi več oralojv njiv ter gozdni deli. Cena za vse skupaj K 14.000. Kaj več se izve pri **Avugst Erzinu** v Ljubljani.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po naki eni.

Kos najfinejšega toaletnega mila dobi zastonj, kdor vrne do konca julija trgovcu, pri katerem naroča „Ceres“-jedilno mast, 10 ovitkov „Ceres“-zavočkov. „Ceres“-jedilna mast je napravljena iz kokosovih orehov, je najcenejša in najboljša jedilna mast.

Služba organista in cerkvenika

je razpisana pri **Sv. Križu nad Jesenicami** na Gorenjskem. Prednost imajo oženjeni, ki bi znali tudi kako rokodelstvo in katerih družinski udje so tudi pevci. Dobodki: 600 kron na leto, prosto stanovanje in nekaj drv. — Služba se nastopi takoj. **Župni urad Sv. Križ nad Jesenicami**, dne 7. maja 1908. 1153 1-1

Pletilni stroji

za ročni ali motorni obrat.

Zelo priročni za vse vrste pletenega blaga, kakor ženskih in moških nogavic, rokavic, telovnikov, spodnjih oblačil itd., iz renomirane tovarne strojev

Eduard Dubied & Co., Couvet (Svica).

„Grand prix“ Pariz 1900 — „Grand prix“ Milan 1906.

Glavno zastopstvo: **J. GIEDION, Dunaj, IX., Kolingasse 3.** — Iščejo se tudi prekipci in agenti proti dobri proviziji. Gotov zaslužek v vsaki hiši! 1018 3-1

Učenec,

poštenih starišev s primerno šolsko izobrazbo, se takoj sprejme pri **Rudolfu Kosaku**, knjigovezu v Kamniku (Gorenjsko). 1105 3-1

Raki. Surovo maslo.

franko po povzetju: 60 do 70 živih velikih rakov K 7.50; 80 do 110 namiznih rakov K 6; iz kravjega mleka, naravno surovo maslo a 3 kg zaboji K 9. Gospa Margules, Butzacs 36 (Ogrsko).

Učenca

sprejme trgovina z mešanin blagom **D. Repe** na Bledu. 1163 3-1

Učenca

za kovaški obrt sprejme takoj **Anton Rožman**, Vrhnika. 1075 3-1

Vprašajte svojega zdravnika

LO-
vac-
rin-
VOJA ZA LASE edino gotovo učinkujoče sredstvo pri pčisti, izpadanju las, luskinah? LOVA-CRIN povzroči polno svitlo brado ter lase. Dobiva se v steklenicah po K 5.—, 3 steklenice K 12.—, 6 steklenice K 20.— v mnogih drogerijah, parfarmacijah in lekarnah monarhijske ali naravnost pri 1025

M. Feith nasl., DUNAJ VII. Richterlgasse Nr. 9

Zabavne igre, novo reklamo, debe že deli časa odjemalci Kumerola. Kdor nabere do 1. junija 10 ovitkov Kumerolovih, dobi v vsaki trgovini eno tako lepo igro.

Cecilija Dermastja, krčmarica v Šmartnem pod Šmarno goro št. 56 se priporoča

za kuharico

pri večjih poslojih n. pr. veselice, svatovščine posebno pa nove maše. 1084 1

Zahvala.

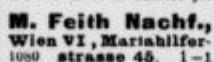
Dne 16. marca t. l. uničil mi je požar moja poslopja, ki so bila zavarovana pri „Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani“ in že dne 19. marca se je škoda cenila in v mojo popolno zadovoljnost izplačala. Čutim se dolžno tem potom izrekat našim domačim slovenskim vzajemnim zavarovalnicam najtoplejšo zahvalo ter jo vsakemu priporočati. Obenem priporočam tudi vsem rodoljubom, ki imajo kaj zavarovati, gospoda Pograjc-a, ki prevzame glavno poverjenišvo imenovane zavarovalnice za Štajersko in izrekam najtoplejšo zahvalo njemu, kakor tudi vsem svojim sofaranom, ki so mi pomagali z raznimi darovi.

Št. Rupert, dne 4. maja 1908.

1166 1-1

Ana Mlakar.

Kot specialiteta oprave za neveste.

NB. Za neprimerno denar
naza]. 1123 1-1

Prva naklada teh Kunerol-iger je vsled splošnega zahtevanja popolnoma pošla. Zbirajte torej že sedaj **Kunerol-ovitke**, da dobite :: pravočasno novo igro. :: Dobi se samo pri trgovcu.

c. In kr. dvorní dobavitel v Mostu št. 936 (Čelko).

Dobiva se v lekarnah in drožerijah.
Brošure razpošilja franko in zastonj
Bauer & Co., Berlin S. W. 48. Glavno
zastopstvo C. Brady, Dunaj I. Fleisch-
markt 1.

Najmilejše milo za kožo.
Potreba točna! Nizke cene

Cene nizke. 1061 5-2

Zahtevalite zastopj cenik

Vožnja traja
dalje 6 dni
izredna prilika za potovanje
je in ocelane
z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parnik
Amerika 24.000 ton
Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton
traja la enkrat vsake
tjeden do sedaj velik parnik z 8-12.000 ton
posadila daje zastopnik:
Ljubljana
Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsake ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Pozor, kmetje in fantje! V moji lekarniki praksi, katero izvajam že 25 let, se mi je uspelo, skomama iznajti sredstvo za rast brk in las, proti padanju las in za odstranitev prihlja (las) na glavi, to je **Kapilor št. 1.** Cena (tranko na vsako pošto): 1 lončič 3 K 60 v 2 lončica 5 K. Prosim, da se naroči samo od mene. Naslov: **P. Jurčič, lekarnar v Pkracaku 85, Slavonska. Denar se pošlje naprej ali s poštnim povzetkom**

Bliznji odhod:
Iz Trsta: Slavonia 19. maja, Pannonija 2. junija.
 Carpathia 16. junija 1908.
Iz Liverpola: Lusitania 16/5, Mauretania 23/5.
 Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odiseac**, Ljubliana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Josip Kordin

Ljubljana, Pred Skofije 3.

priporoča 334 10-7

svoje bogate zaloge vsakovrstnih
zanesljivih semen

kakor: črne domače, lucerne in rudeče detelje, espar-
sete, vojkanske rumene, rudeče in bele pese, in ko-
renje za krmo. Raznih semen graha, vseh vrst trav: trav-
nišnice, mešane za suho in mokro zemljo, najboljša
krma za živino in konje, jesenska repa, vse vrste so-
late, kakor sploh vseh kuhinjskih zelenic in kmetijskih
semen po nizkih cenah. — Poštnim potom izvršujejo
se naročila točno in solidno

Josip Polak

Ljubljana, Sv. Petra cesta

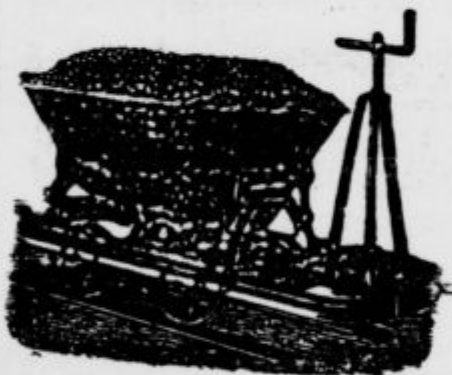
poleg „HOTEL LLOYD“.

Trgovina specialnega
blaga in špi-
rita na debelo in drobno. Založena
popolnoma s svežim blagom pod niz-
kimi cenami.

Eksport domačega brinjevca, hru-
ševca in jagodovca.

Prodaja semenskega fižola pra-
vega ribničana. 282 12-3

Tovarna za poljske in Industr. železnice

M. Kris & Co.

Tovarna za železniški material

in normalnotirne stične železnice.

Dunaj I. Biberstrasse 9

Praga, Lvov, Brno, Budapešta.

827

Stanje hranilnih vlog:
nad 22 milijonov K.Rezervni zaklad:
nad 768.000 K.**Mestna hranilnica ljubljanska**
v lastni hiši v Presernovih ulicah št. 3

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne.
Ih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni
davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2% na leto. Z obrestni vred pa plača vsak dolžnik
toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta
način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg na primer v
33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo
dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

1083 13-5

Okoli 100.000 komadov v rabi, 5letno jamstvo, osem dni na poskus.

Britev št. 31, najbli-
je: solniko srebro-jeklo,
1/2 votla brušena z okra-
šenim držalom, kot kaže
slika v okrašenih škatli,
K 2-50. Št. 32, toda
1/2 votla, K 3-— Štev. 33,
toda 1/2 votla K 3-50.

Št. 3700 S črnim, gladkim držajem, 1/2 votla, K 1-50

Brivaka priprava v polirani leseni omarici
z zrcalom, se zapre in vsebuje: britve, jermen, šopič, posodice in
milo, K 4 20, 5 z varnostnim glavnikom 60 v. več. — Nikak
rziško! Ako se ugaša, denar nazaj!

Politja po porzletju svetovno-znana (vrhka)

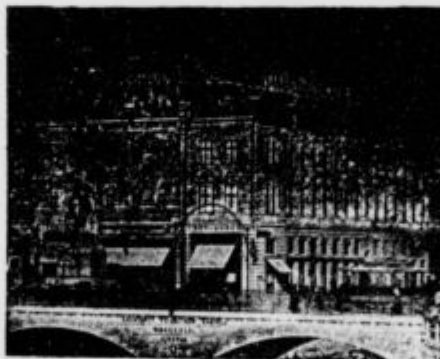
Hanns Konrad, c. in kr. dvorni zaležnik, Most (Brux) štey. 1140 (Češko).

Glavni cenik s 3000 slikami na zahtevo zastonj in franko. 270 10-1

Ustanovljena l. 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica

Ustanovljena l. 1831.

Assicurazioni Generali v Trstu.Največja zavarovalnica
avstro-ogrsk države.

Jamstveni zaklad nad 300 milijonov kron.
Do sedaj izplačane škode nad 850 milijonov
kron.

Družba zavaruje:

Na življenje in za doto v vseh mogočih
sostavah. Tekom leta 1906 zavarovalo se je pri
tej družbi 16.847 oseb na življenje za kapital nad
140 milijonov kron.

Zoper požare, tatinski vlom, škode
pri prevažanju, poškodbo zvonov in
zrcalnih oken

Sprejema tudi zavarovanja:

Zoper telesne nezgode in točo.

Pri tej družbi je zavarovan na življenje Njega
svetost papež Pij X. in prevzvišeni knezoškof ljub-
ljanski Anton Bonaventura; tudi vsa poretstva
Njega veličanstva cesarja avstrijskega.

Glavni zastop v Ljubljani: **Marijin trg, Sv. Petra cesta 2, v lastni hiši.****Sirolin**Radi izbornega okusa ga tudi
otroci radi uživajo.

2980

Pri pljučnih boleznih, katarih, oslovskem
kašlju, škrofulozi, influenci

predpisujejo Sirolin „Roche“ številni profesorji in zdravniki. Sirolin
izboljšuje tek ter pospešuje redilnost telesa.

Ker se ponujajo manjvredna ponarejanja, zahtevajte
vedno. Izvirni zavoj „Roche“.

F. Hoffmann-La Roche & Co.

Basel in Dunaj III/1, Neulinggasse 11.

Ilustr. brošure H. II. o boleznih vsled prehlajenja zastonj in franko.

„Roche“Dobi se na zdravn. predpis v
lekarnah à K 4-— steklenica.

Slaven, ker duva prtenino,
Slaven vsled bleščeče beline, ki jo dobi prte-
Slaven, nina,
Slaven, ker ne dobi prtenina po pranju prav ni-
Slaven, kakoga duha,
 ker je zelo poceni in se pri pranju pri-
 hrani mnogo časa

je

163 16-8

MINLOS[®] PRALNI PRAŠEK

ČAKO EN MOŽ SE GA DRŽE MILIONA

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro ure-
 jeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnje varstveno
 znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ker je isto brez
 vsake vrednosti. — Dobiva se v trgovinah z drogeri-
 jami, kolonijalnim blagom in z milom.

Engros pri L. Minlos, Dunaj, I. Mölkerbastei 3.

Mastin

**Sukneno in modno blago za moške
 obleke, volneno, gladko in pisano
 v vseh barvah za ženske obleke,
 perilni batist, delen, saten, cefir
 in kambrik za bluže in krila.**

Došlo v veliki izbori po ugodni ceni.

R. MIKLAUC

LJUBLJANA, Stritarjeve (Špiltske) ulice 5.

1061 5-1

Kašelj

naglo umiri, razkroji
 slez in lajša izmeček
 prietni 30 5

**Karolinodolski
 Davidov čaj.**

1 zavoj 40 vinarjev.
 Edina izdelovalca:
 Lekarna pri:
 „Češki kroni“,
 Praga, Karolinov dol.
 Dobiva se v lekarnah ali
 direktno, če se pošlje
 80 vin. (2 zavoja).
 Zaloga v Ljubljani: Le-
 karna „pri zlatem orlu“,
 Jurčičev trg.
 Pozor pred ponarejanji.
 Vsak zavitek ima tvrdko
 in podpis A. Ferkl.

Gloria-srebrna ura

na sidro s 8 močnimi lepo
 gravir. pokrovi in avtom.
 pokrovom, 10 kamnov, na-
 tančno iodoča, 3letno pisмено
 jamstvo proti povzetju, car.
 prosto. Le 8 kron.

Uhren-Export-Gesellschaft
 (prej Henrik Weiss)
 Dunaj, XIV/3, Sechshauser-
 strasse 5/13 726 1

Destilacija žganja

Spojena z izdelovanjem
 brezalkoholnih osveže-
 valnih pijač se takoj priče-
 ne z najboljšim uspehom,
 za oblastveno dovoljenje
 za izdelovanje in tudi pro-
 dajo se jamci ter uredi
 temeljito in strokovno
 manipulacija na licu me-
 sta. Obširne informacije
 v dosegu dobre kupčije.
 Resni reflektantje naj po-
 šiljajo ponudbe pod šifro:
 „Erste Fabrikfirma
 68882“ M. Dukes Nach-
 folger, Dunaj I/1, Woll-
 zeile 9. 1014 10-1

Posestvo

obsto-
 ječe iz
 hiše,
 gospodarskih poslopij ter
 zemljišča, vse v do'rem
 stanju, se proda za svoto
 6000 kron. — Več se
 poižve, pri Matevžu
 Šteblaju Tlake pri
 Šmarju. 1121 1-1

Učenca

za kovaško obrt
 sprejme takoj Ivan
 Tomo, kovač Vevče
 šte. 2, pri Devici Mariji
 v Polju. 1122 1-1

Potniki v Ameriko
 Kateri želijo dobro, po ceni in
 varnostno potovati naj se obrnejo
 na **Simona Himeletra**
 v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
 Vse stvari pojasnila daje se brezplačno.

stetam sprejmejo se dobri in zanes-
 ljivi zastopniki.

**CAMPBOROMENTHOL
 VOSTREBAL.**

Cena stekleni 80 vin. Dobiva se v lekarnah ali direktno
 če se pošlje K 1'80 (2 steklenici) franko pri edini izdelo-
 valnici Vostrebal-ovi lekarni, Praga-Karolinin dol.
 Zaloga: Lekarna H. Mardetschlager, Ljubljana, Jurčičev trg.
 Pozor pred ponarejanji! 20 1

POZORI! ČITAJ! POZORI!
Pakraške želodčne kapljice.

Staro slovito, izvrstno delujoče sredstvo
 pri boleznih v želodcu in črevih, osobito se
 priporočajo pri zaprtju in nerednem odvajanju,
 pehanju, kongestiji, pomanjkanju teka, krčih itd.
 Nedosežno sredstvo za uzdržanje dobrega pre-
 bavanja.

Delovanje izvrstno, vseh siguren. Cena je
 za 12 steklenic (1 dvanajstotica) 5 K franko na
 vsako pošto po povzetju ali če se pošlje denar
 naprej. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja.
 Prosimo, da se naroča naravnost od

P. JURIŠIČA, lekarnarja v Pakracu št. 65
 (Slavonija.)

Trgovina s klobuki in čevlji Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg 10

priporoča svojo veliko zalogo najraznovrstnejših klobukov, cilindrov in čepic, kakor tudi najtrpežnejših ter najfinejših čevljev.

Velika moderna

zaloga oblek

za gospode, dečke in otroke

A. Kunc 595

Ljubljana, D. ciril lig št. 3

(na vogalu Zidovske ulice)

Strokovnjaška postrežba z izbornimi izdelki po nizkih, stalnih in na vsakem predmetu označenih cenah.

Naročila po meri tečno in priznano dobro.

Rane

vsake vrste se morajo skrbno varovati pred vsako nesnago.

Kar se po tej lahke rane tudi najmanjša rana razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Še do let se je izločilo maitine viskne masti, tako imenovane prafike domače masle, ki samsiljive sredstvo za zdravljenje. To zdravljenje rane čiste, odpravijo lase, olajšajo nastajanje bolečin, kladi in pospešijo zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pudla 70 rin., pol pudla 50 rinarjev. Proti predplačilu K 3 14 se pošlje 4 pudla, ali K 7:— 10 pudla poštno preste na vrhu postajo avstro-ogrsko monarhije.

Vsi deli embalaže imajo 4 znake in so disonovane varstveno znamko.

Glavna zaloga

R. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“

Praga, Malá strana; ugi Neradova ul. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobi pri gg. lekarjih: G. Piccoli, G. pl. Trnkoczy, M. Hardtschilger, J. Hayz.

2172

Snežno-belo
se opere s II.

**Schicht-ovim
milom.**

Pristno le z znamko „Jelen“
in z imenom „Schicht“.

Kako si s 5 vinarji

vsakdo lahko oskrbi potrebno blago za obleko, platino, sukno, posteljno opravo, oksford, sploh vsako tovrstno blago v največji izbi na lahek način in prav ceno. Piše se enostavno dopisnica na brate **Lechner v Gradeo** po vzorce, ki se razpošiljajo brezplačno na vse strani. 337 12—9

pri Planu, Češko.

Ceno češko posteljno perje!

5 kg nov. temn. K 9 60, boljše K 12—, polbilo skubljeno K 18—, belo K 24—, snežnobelo, kot puh mehko skublj. K 30—, K 36—, K 42—. Pošlji franko po povzetju. Zamena dovoljena proti povratni poštnini. **Benedikt Sachscl, Lobes št. 159**

Skozi 14 let preizkušeno 168

klajno vapno

dobite najceneje pri

Mihail Barthel & Co. Dunaj X/3.

I. kranjske podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnois,

Dunajska cesta 13a, poleg Figovera

se priporoča prečistiti dobavitelji in p. n. slavo, občinstvo za opravo cerkvenih okov s umetnim steklarstvom ali slikanje na steklo, stebrenih del, naprave okvirov, itd. itd. — ima tudi v zalogi različne porcelanske in steklene posode, za namizje, svetilke in srebrelke, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah. — Mariel, ceniki in proračuni na zahtevo dostojni, mnoga spričevala za dovršena dela se cenjenim odjemalcem v ogled na razpolaga. 1407 59—30

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure **po 4³/₄ %** to je, daje za 200 kron 9 kron 50 vinar. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik **A. Kalan** l. r., predsednik. Kanonik **J. Sušnik** l. r., podpredsednik.